

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 70

Maribor, sobota 28. marca 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Beseda o ljudskem štetju

Dosedaj še v naši državi nismo imeli točne statistike tako glede števila prebivalstva, kakor zlasti glede verske in narodnostne pripadnosti, nismo pa še tudi imeli točne statistike glede živine, posestev itd. Vse to pa je za vsako državo velike važnosti, saj so takšne statistike podlaga i raznim političnim, kakor tudi gospodarskim in socialnim akcijam. Zato je le tolopo pozdraviti, da je vlada izdala navodilo za novi popis prebivalstva, živine, posestev itd., ki se bo izvršil dne 1. aprila po stanju o polnočju med 31. marcem in 1. aprilom. Pri popisu oseb se bo poleg rojstnega dneva, leta in kraja, bivališča, pristojnosti in državljanstva vpisalo tudi, kakšne vere je in kateri je njegov materinski jezik.

V Mariboru in v vseh naših obmejnih krajih je važno zlasti slednje. Zakaj dobimo vemo, da so bivši gospodarji naših teles in duš, naši Nemci, po navodilih od zunaj v smislu kampanje, ki se je zadnji čas zopet z vehemenco pričela za odcepitve naših krajev, kakor je to tako brez taktno razkriti tudi sam avstrijski zunanji minister, pripravili vse, da bi se rezultati popisa čimbolj falzificirali v prid obdržanju fikcije o nemštvu v naših krajih. Vemo, da je pritisk nemških gospodarjev napram slovenskim delavcem že na delu, vemo pa tudi, da v našem človeku fiči lipova mehkoča, od nemške propagande prejšnjih desetletij še vedno okužena mentaliteta, ki se neha v modrovanju: služim nemškega gospodarja, moram biti Nemec. Tako so si Nemci ustvarili pri nas svoj čas posebno kategorijo »Nemcem prijaznih Slovencev, nemškutarjev, ki so se v končnih posledicah svojega dejanja in nehanja čutili Nemce, z Nemci glasovali in delali, da si nemški niti napol znali niso. Ta sramotna mentaliteta med nami še ni izumrla in naše takozvane nemštvo se še ni odreklo tej metodi ustvarjanja svojih proselitov. Še vedno se med voditelji našega nemštva smatrajo poturice za prave Nemce. Po tem starem svojem avstrijskem kopitu bodo skušali tudi letos ustvariti čim večje število pripadnikov nemštva.

Vočigled temu je dolžnost nas vseh, zlasti pa vseh onih, ki jim je poverjena prevažna funkcija popisovalcev, da v polni zavesti svoje naloge onemogočijo vsakršno škodo na račun našega naroda. Ne gre tu za to, ali imamo par tisoč duš več naštetih za našo narodnost ali ne, zakaj dobro se zavedamo, da so nacionalno mrtve duše za nas pleve. Gre pa za to, da se prepreči poskus nemštva, za pesek v oči svojim nemškim bratcem v inozemstvu in ostalemu inozemstvu ustvariti pri nas zopet emške Potemkinske vasi, s pomočjo nezavednih in renegatskih duš ustvariti pri nas manjšino, ki je dejanski ni. Zato je treba proti vsakemu odpadniku

uporabiti vso našo narodno moč, da se prepreči njihovo v nacionalnem in državnem pogledu izdajsko početje.

Veseli nas, da se je s posebnim apelom obrnil na delavstvo v naših krajih tudi eden izmed delavskih voditeljev, bivši narodni poslanec g. Jos. Petejan, ki je te dni napisal odločno besedo, da smatra za dolžnost vsakega delavca in nameščenca, da ob priliki ljudskega štetja pove svoj pravi materini jezik, brez ozira na kakšne simpatije ali antipatije do kogarkoli. Socijalisti — pravi g. Petejan — nismo nikdar pojmovali mednarodnosti za brez narodnost. Kdor — tako nadaljuje — podcenjuje in izdaja svojo narodnost, je tudi sposoben, da v najhujših bojih izda in zapusti svoje razredne tovariše. Poturica ni bil nikdar razreden borec.

Odločna in hvalevredna beseda! Pri pomniti pa treba še dvoje: kdor bi se, dast je slovenskega pokolenja, iz lastne volje ali na pritisk, pri ljudskem štetju izdal za Nemca, bo s to neresnično izjavo kršil zakon o popisu prebivalstva in bo dokazal s tem svoje protijugoslovansko in protidržavno prepričanje. Vsak popisovalec, ki bi se ne ravnal točno po zakonu, in vsak nemčurski agitator, ki bi od državljanov jugoslovanskega pokolenja izsiljeval neresnične popisne podatke o njihovi narodni pripadnosti, bo kazniv po zakonu do leta dni zapora. Vsakdo naj pomni, da se bo v tem pogledu postopalo z vso strogoostjo!

Drugo pa: Kaj je razumeti pod besedo materin jezik? To je važno zlasti pri nas, kjer je mnogo slovenskih očetov iz nezavednosti vzelo Nemke za žene in se v takih rodbinah mnogo nemškuje. Zato treba ugotoviti, da je za ženo in otroke merodajna narodnost in materin jezik očeta kot vzdrževatelja in poglavarja rodbine. Tudi ne more biti materin jezik nemški za onega, ki se je nemščine naučil šele pozneje (v mestu kot obrtni ali trgovski vajenec, ali v tujini, v službi pri Nemcih itd.). Za nemško narodnost posameznika ne zadostuje, da se kdo sam iz nezavednosti ali nevednosti šteje za Nemca. Za Nemca je mogoče vpisati samo onega, ki sta mu oče in mati bila prava Nemca, ki mu je prvi jezik, katerega se je učil, bil nemški, ki so se mu predniki priselili iz nemških krajev in so ostali vedno tuji našemu narodu (se niso naturalizirali), kdor je imel dom in v šoli popolnoma nemško vzgojo, kdor se je tudi že l. 1920 vpisal za Nemca in se kot tak tudi javno vedno udeleževal.

Toliko, da ne bo nejasnosti. To je potrebno ugotoviti radi tega, ker med našimi — ne pravimi, ampak renegatskimi — Nemci še vedno prevladuje mentaliteta, da je lahko vsakdo one narodnosti, s katero bogsigavedi iz kakih razlogov simpatizira ali pa h kateri ga morda sili njegov gospodar. To mentaliteto je pa treba do korenine izrjaviti. Nemci ne bodo gradili svojih aspiracij na naše ozemlje še vnaprej na umetnih številkah, zgrajenih na nevednosti in nasilju!

ČEŠKI SOCIJALISTI IN NEMŠKO-AVSTRIJSKI CARINSKI DOGOVOR.

PRAGA, 28. marca. Češka socialistična stranka je na seji načelstva sprejela sklep, s katerim stranka odobrava nastop vlade v vprašanju avstrijsko-nemškega carinskega dogovora in poziva kabinet, da naj energično ščiti interese češkoslovaške republike.

Svetovni žitni konferenci grozi polom

RUSIJA HOČE NADALJEVATI S SVOJIMI DUMPINGI. — OSTER SPOPAD MED FRANCOSKIM IN ARGENTINSKIM DELEGATOM.

RIM, 28. marca. Na svetovni žitni konferenci, ki zboruje v Rimu in je bila sklicana sporazumno z Društvom narodov in Mednarodnim žitnim zavodom, je prišlo do tako ostrih razprav in tako težkih nasprotij, da so merodajni krogi mnenja, da bo tudi ta konferenca ostala brez uspeha. Na eni strani dela velike težkoče Rusija, na drugi pa tudi Argentinija, ki se čuti vsled evropskih stremeljenj po rešitvi agrarne krize ogroženo.

Veliko pozornost je izzvala izjava ruskega delegata prof. Kricmana, ki je izjavil, da se Rusija noče vezati na noben sklep žitne konference, vendar pa je pripravljena sodelovati pri reševanju vladajoče gospodarske krize. Konferenčni krogi si razlagajo to izjavo tako, da bo Rusija nadaljevala svojo politiko dumpingov, s čemer hoče ogroziti evropske agrarne države še vnaprej.

Do ostrega spopada je prišlo med francoskim podtajnikom v kmetijskem ministrstvu, Poncejem in argentinskim delegatom Lebreto, ko je poljski delegat izjavil, da nima nobenega smisla razpravljati o vladajoči agrarni krizi, ker jo je dovolj že proučil in ugotovil Mednarodni žitni zavod. Edino sredstvo je uvedba preferenčnih carin in boljše

organizacija kmetijskih kreditov. Francoski državni podtajnik je podal nato pojasnilo o sklepih nedavno vršene se pariške agrarne konference in je menil, da je njegova vlada že izdala navodilo, da naj se večje množine kmetijskih pridelkov nakupijo v jugovzhodnih državah Evrope.

Pri teh besedah se je argentinski delegat Lebreto silno razburil in je srdito napadal Francijo, češ, da je njeno postopanje v nasprotju z mednarodnimi običaji in pogodbami. Kaj bi porekla Francija, ako bi smela Argentinija kupovati samo italijansko in angleško blago. To je isto, kar propagira sedaj Francija glede nakupovanja žita na jugovzhodu Evrope. Preferenčne carine Evrope ne bodo rešile, temveč še poostrele agrarno krizo. Lebreto je govoril nato proti ruskem dumpingu in je izjavil, da trpi Evropa gospodarski je zato, ker je v tem pogledu desorganizirana in se vse preveč bavi s politiko.

Izjave argentinskega delegata se v konferenčnih krogih živahno komentirajo. Splošno se računa s tem, da bo tudi ta konferenca končala tako naglo in popolnoma brezuspešno, kakor ženevska carinska konferenca.

Za pouzdigo naše brodo- gradnje

BEOGRAD, 28. marca. Te dni se je vršila v ministrstvu za trgovino in industrijo anketa o vprašanju naše ladijske industrije. Razpravljalo se je tudi o zgradbi nekaterih novih ladij v naših ladijedelnih, med drugim o gradbi skeleta Jadranske plovidbe št. 68. Vlada želi, da se ta važna zgradba izvrši doma. Ako se posreči, da se ta ladja turističnega tipa z 1500 tonami zgradi doma, se bodo v bodoče vsa enaka dela izvrševala v naših ladijedelnih v Splitu in Kraljevi.

Obsodba komunistov

BEOGRAD, 28. marca. Pred sodiščem za zaščito države so bili obsodeni radi komunistične propagande: Feliks Deutschbauer na 2 leti roblje, enako Dušan Kermančev, Jos. Plankar, Marija Dragoner, Mladen Antić; Anton Jarc na 3, Ivan Erbežnik na 3, dr. Josip Potrč na 12 let strogega zapora, Franc Klopčič (ki je zbežal) na 18 in Alojz Jamnik na 2 in pol leta roblje.

Ljapčev težko zbolel

SOFIJA, 28. marca. Ministrski predsednik Ljapčev je težko zbolel. Zdravniki so ugotovili ledvično bolezen in so mu nujno svetovali zdravljenje v Karlovih varih. V vladnih krogih vlada radi

obolelosti Ljapčeva precejšnje razburjenje, ker bi moral ministrski predsednik prav te dni predložiti sobranju nov volilni zakonski načrt.

JUGOSLOVENSKI BORCI V FRANCIJI.

PARIZ, 28. marca. O priliki proračunske razprave v senatu je bilo govora tudi o kreditih, ki jih je zahtevala vlada za sprejem jugoslovenskih borcev iz svetovne vojne. Senator Honorat je izjavil: »Nikdar ne bomo pozabili sprejema, ki so ga bili deležni naši solunski borci lani v Beogradu.« Senat je nato takoj odobril od vlade zahtevane kredite.

Ljudje, ki so bolni na žolču in ledvicah in kamnih v mehurju ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pristopajte k stavbnim zadrugam »Ribniška koča« kot zadrugni člani! Delež 2 Din 100, pristopnina Din 20. Pojasnila daje zadruga »Ribniška koča« r. z. z o. z. v Mariboru.

V nedeljo na splošno zahtevo OTROŠKA PREDSTAVA

Nedelja 29

Ob 5. uri popoldne

Velika kavarna

Mariborski in dnevni drobiž

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sobota, 28. marca ob 20. uri »Učlovečenje«, ab. B. Premijera.

Nedelja, 29. marca ob 20. uri »Prodana nevesta«. Gostovanje primadone Marije Žaludove in tenorista Zdenka Knittla. Zadnjič.

Ponedeljek, 30. marca. Zaprt.

Torek, 31. marca ob 20. uri »Učlovečenje«. Ab. C. Kuponi.

Primadona beogradske opere Marija Žaludova in tenorist Zdenko Knittel gostujeta kot Marinka in Janko v Smetanovi operi »Prodana nevesta« v nedeljo, 29. t. m. ob 20. uri. Že sloves primadone Žaludove, ki je znana kot ena izmed najboljših sopranistk v državi, kakor tudi priljubljenost tenorista in režiserja Zdenka Knittla jamčita, da bo nudila predstava izreden umetniški užitek, ki ga Mariborčani niso vselej deležni. Kljub stroškom, ki so zvezani z gostovanjem teh dveh odličnih članov beogradske opere, veljajo navadne operne cene. Za abonente, ki nabavijo vstopnice v predprodaji pri dnevnih blaginah, veljajo znižane operne cene.

Nekaj sentenc iz Reharjevega Učlovečenja

(K današnji krstni predstavi.)

Življenje ne podarja.

Le mimo odpovedi vodi pot do izpolnitve.

Vera je čuvstvo srca, ki nikoli ne vprašuje.

Tisočkrat lahko greš, tisočkrat se vrneš. So vprašanja, ki jih prekriči vrisk omar, pa se oglase še jasneje, kadar utihne.

Večno verujemo v »jutri«, a nikdar ne dočakamo »danes«.

Zakon je tak, da se vračamo vedno na novo, vedno zopet.

O, samo v enem, samo v enem smo točni, da pridemo vedno prepozno.

Blagor jim, ki spoznajo svojo celotnost in najdejo pot svojega kroženja v večni praznini.

Zaman so potekla tisočletja, ker prainstinkt živali je premagal čas, prainstinkt živali, vrteče se krog lastne osi. Potomci Kajna smo in Abela — toda ljudje.

Žena je mati — oče je mož.

Močnejša od ženske je mati.

Od tistega hipa, ko si utrgala jabolko z drevesa sredine, je večna tvoja nadoblast: žena — mati.

Ženska: cvet in trn, svetloba in tema, zdravilo in strup.

Večno je vajino prijateljstvo: Eva — kača. Stalnost nestalnosti, vera nevere, zvestoba nezvestobe.

Jaz sam sem Sokrat, Salomon, Buddha in vi ste jaz, ker vsi smo eno — ljudje.

Življenje je sen, trud, težak in šele smrt je prebujenje, vstajenje v dan brez senc in brez teme.

Karel Robaus †

V Mariboru je preminul snoči po dolgem trpljenju znani trgovec, pekovski mojster in posestnik, g. Karel Robaus. Pokojnik je bil markantna osebnost našega mesta, ki si je ustvaril s svojo marljivostjo in sposobnostjo ugledno pozicijo v trgovskem svetu in se je udeleževal tudi v javnem življenju. Karel Robaus je bil rodom iz Dobrne in star komaj 47 let. V Maribor se je preselil l. 1912 in kupil svojo sedanjo pekarno na Koroški cesti, ki jo je razvil v cvetoče podjetje. Z veliko požrtvovalnostjo je do l. 1923 vodil kot poveljnik mariborsko gasilno društvo, ki ga je v priznanje njegovih zaslug izvolilo tudi za svojega častnega člana. Pri volitvah l. 1927 je bil izvoljen na nemški listi v mariborski občinski svet, kjer je lojalno sodeloval in posvečal svoje strokovno znanje zlasti avto-odseku. Pogreb se bo vršil v nedeljo ob 15. uri izpred kapele mestne mrtvašnice na pokopališču na Pobrežju. Bodi pokojniku ohranjen svetel spomin, žalujočim naše sožalje!

Vse prijatelje Čehoslovakov, ki jih je v Mariboru zelo mnogo, kakor se je to pokazalo ob neštetih sprejemih na kolodvoru, pa še niso člani JČ-lige, vabimo, da se udeležijo nocojšnjega občnega zbora v restavraciji Narodnega doma ob 20. uri zvečer ter se tam prijavijo za člane. Že z ozirom na odličnega gosta, g. k o n z u l a i n z. Š e v č i k a, ki pride na občni zbor iz Ljubljane, mora biti udeležba Mariborčanov častna. Bo pa tudi za vsakogar zanimiv referat o naših odnošajih napram Čehoslovakom. — JČ-liga.

Odhod g. dr. Ivana Jančiča.

Z današnjim popoldanskim brzovlakom je odpotoval v Beograd višji državni tožilec g. dr. Ivan Jančič, ki je z dekretom ministrstva pravde dodeljen začasno tamošnjemu kasacijskemu sodišču v svrhu organizacije višjega državnega tožilstva v Beogradu in državnih tožilstev v beograjskem okrožju. V njegovih odsotnosti ga nadomešča državni tožilec g. dr. Hojnik. Upamo, da se bomo z g. dr. Jančičem, ki je znan kot mož vsestranske koncilijantosti in pravičnosti in kot odlični delavec v kulturnih in narodnoobrambnih organizacijah, čez kratke mesece zopet videli. Na novem, začasnem službenem mestu pa mu želimo mnogo uspehov!

Koncert Pavle Lovšetove.

Naša priznana znanka, gospa Pavla Lovšetova, ki je pred kratkim absolvirala v Ljubljani izredno uspel koncert, bo pela isti program tudi v Mariboru in sicer v petek, dne 10. aprila. Poleg gospe Lovšetove bo sodelovala tudi njena hčerka Majda ter konzervatorista Marijan Lipovšek in Leon Pfeifer. S tem koncertom bo ustrezno želji mariborskega občinstva, da svojo ljubljeno, ki jo je slišalo že na več koncertih kot solistino, sliši tudi na samostojnem koncertu, kri katerem pridejo kvalitete pevca do povsem druge veljave, kot v velikih ansamblih.

Izprememba posesti.

Fran in Marija Wolfshütz sta prodala svojo hišo v Čopovi ulici št. 13 v Mariboru posestnici Klari Kahvedžič. Slomškov trg 16. Kupnina 185.000 Din.

Slovesna izročitev odlikovanj Mariborčanom.

Danes ob pol 12. je mestni župan dr. Juvan v posvetovalnici mestnega magistrata izročil najvišja odlikovanja Mariborčanom, ki so jih prejeli od Nj. Vel. kralja dne 15. avg. 1929 in 6. sept. 1930. Izročenihi je bilo: 1 red Jugoslov. krone III. stopnje, 8 četrte in 8 pete stopnje, 1 red Karagorgijeve zvezde IV. reda, 1 red Belega Orla pete stopnje, 3 rede Sv. Save tretje, 16 redov Sv. Save četrte in 12 redov Sv. Save pete stopnje, skupno 50 odlikovanj.

Podpore Posojilnice v Narodnem domu.

Odbor Posojilnice v Narodnem domu je 91 prošnikov razdelil podpore v skupnem znesku 104.100 Din iz čistega dobička za l. 1930. Prosilci naj dvignejo svoje podpore v Posojilnici.

»Radikalna kura« na Pobrežju.

Agilni pobreški študentje se že dalj časa pripravljajo za prvo opereto, ki se bo vprizorila na velikonočni ponedeljek zvečer v dvorani g. Rojko na Pobrežju pod okriljem »Sokola« in pevskega društva »Zarja«. Pod ostro taktirko orkester dobro napreduje, istotako igralci. — Ker se naši napredni Pobrežani vedno bolj zanimajo za »Radikalno kuro« in ker bo to prva opereta, vprizorjena na našem odru, jim priporočamo, da si preskrbijo vstopnice že v predprodaji pri br. Renčelju v trgovini.

Decembra utopljenega delavca Šuligoja našli.

Te dni so našli v bližini Falske elektrarne od Drave naplavljeno truplo delavca Franca Šuligoja, ki je utonil 28. dec. 1930 povodom znane nesreče, ko se je zrušil oder pri delih na jezu.

Na meji so zadržali

organi obmejne policije 30letnega Vlada Radojevića iz Visokega pri Sarajevu, ki se je vozil sinoči s češkoslovaškim potnim listom že od Maribora naprej. Pa je prišla od tamošnjega sreskega načelstva brzoiavna zahteva, da ga je treba aretirati radi zločina utaje. Zgodilo se je to v Št. Ilju. Policija ga bo oddala sreskemu načelstvu v Visokem.

Sijajen uspeh naše pesmi v obmejnem Marenbergu.

Pevsko društvo »Jadrano« iz Maribora, ki hoče z našo pesmijo gojiti v obmejnih krajih narodno zavest in srčno kulturo, je pohitelo na poziv krajevnega odbora Rdečega križa za Marenberg in okolico na praznik Marijinega Oznaneja v sredo v obmejni Marenberg, kjer je priredilo pod okriljem Rdečega križa pevski koncert, ki je nepričakovano v vsakem oziru prav lepo uspel. Kljub temu, da so bile v Marenbergu tekom enega tedna kar 3 prireditve, je prebivalstvo napolnilo Brudermanovo dvorano do zadnjega kotička. Zlasti je bilo zastopano kmetstvo prebivalstvo, kar je tem večjega pomena, ker je prav tem naša pesem gotovo najbolj potrebna. — Zbor je izvajal več narodnih in umetnih pesmi pod spretnim vodstvom priljubljenega pevovodje, g. Laha z njemu lastno eleganco in preciznostjo ter je pridobil takoj srca vseh poslušalcev za našo pesem. Posebno mogočen utis so napravile izvajane narodne pesmi, tako slovenske, kakor sploh slovanske ter se poslušalci ob koncu programa kar niso mogli ločiti od pevcev in so z burnim aplavzom ter s vzkliki zbor pridobili, da je programu dodal še nekaj pesmic. V Marenbergu še nismo doživeli toliko in takšnih užitekapolnih ur, kakor nam jih je nudil zbor pevskega društva »Jadrano«. To okolnost je povdarjal tudi predsednik tukajšnjega kraj. odbora Rdečega križa g. Lešnik, ko se je ob koncu programa zahvalil zboru za požrtvovalno delo, ki ga je pokazal s tem, da je žrtvoval ta dan Marenberžanom. — Po oficijelnem programu se je razvila animirana zabava, pri kateri je pevski zbor v veliko zadovoljstvo navzočih zapel še več narodnih in umetnih pesmic. Ta dan bo tukajšnjemu prebivalstvu gotovo ostal v najlepšem spominu, naši pesmi se je odprla pot v njih srca, visoko se dvignil ugled naše pesmi, s tem tudi ugled našega jezika in našega naroda.

Iz meteorološke postaje v Slovenskih goricah.

Februar ali svečan je letos proti svojemu dosedanji navadi strahovito brzgal, oziroma sipal snežene zvezde. Saj nam je nalil 1143 točk, to je 1 dm 1 cm in 4 mm kapljevine (lani samo 3 cm 6 mm). Je 11 dni samo snežil, 11. febr. tako hudo, da je dal 4 cm 7 mm na visoko vode (ako bi bila ostala). Mrz je preteklo zimo prvič najhujše pritisnil 10. februarja — na 14 stopinj Celzija pod ničlo. To je bila najnižja toplota v lanskim letošnjim zim. Skripalo je z malimi presledki bolj ali manj do Jožefovega. Isti dan je bilo 9° pod ničlo, 20. marca pa 5, namreč ob solnčnem vzhodu in zima je vzela slovo v pravem pomenu besede. Prvi pomladanski dan — nas je jutranja zarja prav pomladansko mehko pobožala in toplomer je kazal jutraj 7° C nad ničlo. Zdi se, da je pomlad s svojim nastopom brzo odpravila zimo in ji ne dovoli počasnega odmikanja in sikanja nazaj. »Priroda je spala, pa zopet je vstala in prišla je zala ta ljuba pomlad.« Juhej, samo ena pomlad je vredna, da živimo! Odpri oko, odpri srce, pa uživaj nektar iz čaše prirode, ko bodo v kratkem razbrsteli šopki narokrog, zalivani po sladkih zvokih pernatega orkestra... Simičko slišimo že nekaj dni uglaševati struno na vedri »cicifuj« in »čeri, čeri« in to nas srčno veseli.

Zopet vlom.

Nocoj ponoči krog 1. je stražnik v Jezdarski ulici opazil prd trgovino Ivane Koren sumljivega moškega. Ko je šel stražnik bliže k njemu, se je neznanec skril v stransko ulico, in ko je redar stopil tja, je videl bežati dva moška po ulici. Pogledal je k trgovini in našel, da je bilo skozi okensko mrežo vlomljeno. Iz trgovine je izginil predal z nekaj drobiža. Nekaj stvari so našli po tleh izven trgovine.

Ogoljufati se je dala

od neznanca, ki se je izdajal za Maksa Karla Lange, žena trgovskega poslovođa Pavlina S. v Krčevini. Lange ji je ponujal zastopstvo neke holandske tvrdke in sklenil z njo tudi pogodbo. Zahteval je obenem kavcijo 2500 Din, ki mu jo je dala. Za drugi dan sta dogovorila, da bo prevzela posle v poštnem posloju v Mariboru. Toda Langeja ni več bilo, tudi iz stanovanja je izginil.

KINO

Grajski:

Od petka naprej veliki 100% zvočni film:

DIMITRI KARASOV

Naivečje delo Dostojevskega. Fritz Kortner, Ina Sten, Fritz Kasp.

Union:

Od petka 100% zvočni vefilm:

MARQUISE POMPADOUR

Ernest Verbes. Anny Ahlers.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blaginah. XXVI

ADOLFO KINO:

V soboto in nedeljo dvojni spored:

SUCK JONES, FRED THOMSON.

Kino 'DIANA' Studenci.

V soboto, 28. in nedeljo 29. marca pustolovščina: V ZEMLJI GROZOTE v glavni vlogi Buck JONES. Kot doatek šaloigra v dveh dejanjih.

Predstave: v soboto ob 20. uri, v nedeljo in praznik ob 16., pol 19. in pol 21. uri. — MODERNA GODBA!

Lutkovno gledališče Sokola-matice

ponovi v nedeljo 29. t. m. kot zaključno predstavo v letošnji sezoni čarobno pravljico v štirih dejanjih »Sovji grad«. V slučaju lepega vremena predstava odpade.

Razstava

moderne francoske grafike in knjig v mali unionski dvorani je odprta dnevno od 10. do 17. ure.

Članarina za olupševalno in tujsko-prometno društvo za mesto Maribor in okolico.

Vsem prebivalcem Maribora! Odbor olupševalnega društva je sklenil na svoji seji dne 28. februarja, da povabi celotno prebivalstvo našega mesta k pristopu. Vsi, ki stanujemo v Mariboru, uživamo nasade po ulicah, trgih in parkih ter smo ponosni na čistoto in lepoto našega mesta. Treba je, da storimo tudi svojo dolžnost ter podpremo brez razlike vsi po svojih močeh društvo, ki skrbi za olupšavo mesta. Nikogar pač ni, ki ne bi zmogel članarine Din 10 na leto v ta namen, premožnejši sloji pa bodo radi dali še več, vsak tudi najmanjši prispevek bo dobro naložen v procvit našega Maribora. Z nabiranjem prispevkov je poverjena gospa Schwarz Terezija, odbornica, ki vam bo izdala blok za prejeti znesek, vi pa se blagovolite vpisati med društvene člane.

PATRIA BRANDY MEDICINAL

priznana najboljša znamka čistih vinaki destilat — najbolj priporočljiv. 858

Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru.

V sredo 1. aprila se bo vršil ob 20. uri zvečer v društveni sobi v Narodnem domu XXVIII. redni občni zbor društva. Pozivamo tov. akademike, da se občnega zbora sigurno udeležijo. — Odbor.

Velika javna tombola

Podmladka društva Rdečega križa v prid ferijalnim kolonijam na morju, ki bi se imela vršiti v nedeljo, dne 29. t. m., se bo vršila v nedeljo, dne 26. aprila, ker je uradno dovoljenje prišlo prepozno. Že danes prosimo javnost, naj pridno sega po tablicah, ki bodo prišle te dni v razprodajo. — Odbor.

V kavarni »Jadrano«

v soboto in nedeljo koncert »Dalibora« 865

Skrbna žena pazi,

da je nien mož vedno zdrav in čil. Zato mu redno postreže z Radensko zdravilno vodo

Pomladni izlet v Crikvenico

Iz še pustih vrtov hrvaške ravni drda vlak vedno više in više v pokrajino, ki se čim dalje tem bolj spreminja v kamene in led in sneg, dokler ni ves svet okoli tebe ena sama okamenela in zledenela slika, da te obide groza in strah in se te polasti obenem strmenje in občudovanje spričo te grandiozne divje divjote. Ali so to polomljena rebra poginulega sveta? Bojišče divjih bogov, plemen in narodov, ki so pred milijoni let sebe in zemljo, ki jih je rodila, v gigantskih bojih razdeljali in razbili? Kakor razbiti grobovi, v katerih so bili pokopani bogati pagani s svojimi zakladi, stoje v tajinstveni mesečini gole, sive in blede gore samega kamenja in pečevja s strašnimi oblikami in s še strašnejšimi pogledi. Zadnje, komaj vidne sledi življenja tvori črno, od burje razcefrano brinje, ki tu pa tam raste iz ostrorobnih razpok na kamenitih trupih mrtvih gigantov. Tovunji-Zdenac, Ogulin, Gomirje, Zrnovac, Skrad, Lič-Podkobiljak, Plase-Crikvenica; sedaj imena železniških postaj in človeških selišč, a obenem živi prizori nekdanjega strašnega razdejavanja v tem delu naše zemlje. Ti pa se voziš v deželo cvetočih vrtov, voziš se na obalo našega Jadranskega morja, kjer mirte in mirtinkovci mirno stoje in se visoko proti nebu dvigajo ponosne cvorke, voziš se skozi smrt in mrtvo kamenje v vedno živo vodo in življenje! Se predno se zaveš, se zažene vlak preko vrtoglavih strmin skozi temne predore, pa tudi skozi smejoče se vinograde in mimo že cvetočih marelic, breskvic in vrtov k črnomodro razprostrtemu obzoru, kjer te za sv. Kuzmom, za Drago in Podvežico na Sušaku sprejmejo mehki valovi našega morja.

Pestro in vedno valovito kakor morje je življenje v tem pretesnem našem pristanišču, kjer lepe bele ladje v vrstah čakajo na svoje goste. Izletniki in potniki s svojimi bosonogimi nosači, ribiči, mlad vojak, suhe, ogorele kmetice, od nog do glav črno oblečene; vmes na polmolu razigrana, mlada dekleta, ki prihite iz mesta k vsakemu odhajajočemu parniku, da si pet ali deset minut ogledujejo potujoče elegantne gospode, dokler teh ne odnese hitra ladja na morje. Že se odmikata mola in pristanišče; prvi galeb se spusti z jasnega neba v vrtinec morske vode, šumečo za odhajajočo ladjo, in izzigne; tako tudi mlada, razigrana dekleta s črnimi očmi na molu.

Oni elegantni tuji izletniki pa že pijejo črno kavo v malem salonu na parniku; časa imajo dosti; poldrugo uro trajajo vožnja v Crikvenico. Toda če si hočeš ogledati morje in pokrajino in občutiti utripanje njenega srca, moraš ven na krov. Tu sedijo ali čepijo kmetice in kmetje. Gledajo na izhajajoče se stene morske obale, kjer ne iščejo ne odnora, ne cvetočih vrtov; mirno in tiho se pomenujejo o lovu na tune; saj to je za nje važnejše kakor vse drugo na svetu. Kaj zanima nje pogled na Kraljevičico in na sanjavi Bakarski zaliv? Kaj sv. Marko, piratsko gnezdo Omišali, Učka, Lovrana ali Opatija? Povsod, kjer sili morje v večjih ali manjših dragah in dražicah v pečevito obrežje celine ali zapadnega otoka Krka, moli in štrli tik ob morju čudnoviska ozka lestevica poševno v zrak. Na njeni najvišji, zadnji prečnici sedi mož in zre in se ozira nepremično preko morske gladine. Tu je znamenita tunolovka. Od nje je preko drage do njenega nasprotnega brega potegnena skozi plitvo vodo mreža. Mož na lestvi pa čaka na tunine. Če ima srečo, jih dočaka včasih že v enem dnevu. Tedaj začne voda v dragi nekam čudno valovati; mož takoj ve: tunini prihajajo. V velikanskih rolih, tu pa tam po tisoč skupaj, plavajo ob mre-

ži, ki jim zapira pot. Na enem mestu pa ima veliko luknjo; skozi njo se usujejo gladki, srebrnoluskasti tuni iz neizmernega, svobodnega morja kakor zaslepljeni in neumni skozi ono luknjo v majhen in tesen zaliv za mrežo v past. Na to je mož na tunolovki čakal, včasih samo kakih dvajset ur, včasih pa tudi cele tedne. Sedaj dá s svojo roko znamenje; njegov tovariš na nasprotni točki obale nategne in zapre mrežo. Tunini vsi do zadnjega, so kakor v velikanski vreči vjeti in, tega gotovo ne zavedajoč se, brozgajo s svojimi svetlikajočimi repiči in telesi v temni morski vodi. Iz bližnje ribiške vasi pa hite možje in mladenci. Mož na tunolovki jih je poklical. In prične se bogata in obilna ribja lov; naslednjo nedeljo pa hvaležno prižigajo v sivi kraški cerkvičnici ženice in dekleta svoje sveče; saj je na svetu tako urejeno: od tega, da morajo tunini umirati, žive ribiči in drugi ljudje. In takoj spleza zopet mož na tunolovko, sedi, čepi, preži in strmi nepremično tam gori v zraku, v pekočem solncu, danes, jutri, celo svoje življenje. Naš beli, s pestrimi zastavicami okrašeni parnik ga nič ne zanima; za vrtnice, ki sedaj koncem marca poldrugo uro niže doli ob morju cveto, morebiti niti ne ve. Za njega, za celo njegovo rojstno vas so tunini, ta srebrni denar iz drage in sinjega morja, dragocenejši in važnejši.

Golo in sivo štrli strmo morsko obrežje iz nemirnega morja; otok za otokom se poraja iz njega, vse kamenito in belo. Kakor strašni ubiti zmaji, koščeni in raztrgani, s svojimi kamnatimi trupi objemajoč se, ležijo ti mrtvi otoki na morju med zemljo in južnorazgretim obzorom. Na mah pa vse na parniku oživi: Crikvenica s svojimi visečimi, cvetočimi vrtovi je blizu. Zeleni gozdovi, bele vile, nad vsemi vrtovi pa sijajen hotel »Terapija«. Kar je tu domačega, je združeno okoli rumeno blesteče ribiške vaške cerkvice, v kateri možje in žene molijo in prosijo bolj za bogat ribji lov nego za številne tujce. Ti niso za nje. Ti bivajo sedaj tam v solčnih vrtovih, kakršne je kraljica Semiramis zgradila svojemu možu Ninu; tam, kjer vrtnice cveto in visoke ceprese širijo svoje dolge sence ne samo čez smokve in lavorike, ampak tudi čez elegantno promenade ob obali, čez kavarne, godbe, naktarje in hotelske ravnatelje, pa tudi preko pogumnih plavačev, ki se že v tem zgodnem času kopljejo v Crikvenico.

Dr. Fr. Mišic.

Naše šole posnemajte!

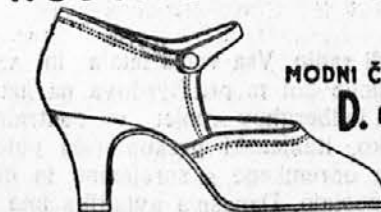
Iz letnega poročila Mestne hranilnice v Beogradu posnemamo, da sta beograjsko dišastvo in osnovnošolska mladina vložila od 28. febr. do 31. dec. 1930 pri hranilnici Din 1.193.454,05, dvignila pa v istem času samo 20.880,45 Din. Pripisane obresti za te naložbe znašajo Din 21.581,99. Vlog z obrestmi vred je znašalo torej 31. dec. 1930 Din 1.194.155,59. Največja vloga v letu 1930 je znašala 3300 Din, najmanjša 1 Din, največji saldo na hranilne knjižice Din 8.216,20, najmanjši Din 6. Ta pojav štednje med našo mladino je vsekakor zelo razveseljav in priporočamo našemu učitelstvu, naj opozori nanj tudi našo mladino. Kamen do kamna palača.

Zdravljenje po Zeilesovi metodi

je ministrstvo za narodno zdravje zaobrnilo in poslalo v tem smislu okrožnico vsem banskim upravam. Vsak poskus zdravljenja po Zeilesovi metodi morajo oblasti najodločneje preprečiti.

HUMANIK

NUDIMO ZA POMLAD

MODNI ČEVLJI ZA DAME

D. 195.-

OTROŠKI ČEVLJI, LAK ALI RJAVI OD D. 75.-
MOŠKI POLČEVLJI, ČRNI ALI RJAVI OD D. 165.-
NOGAVICE V VSEH MODNIH BARVAH.

Gosposka ulica 17

Številke, ki so malokomur znane

KAKO VELIKE SO V PRIMERI Z EVROPSKIMI DRŽAVAMI JUŽNE AMERIKE?

Kadar govorimo o Ameriki, mislimo pri nas navadno le na Združene države Severne Amerike, ki so pa le manjši del celokupne Amerike. Mnogo bolj tuja nam je Južna Amerika in naše predstave o njej so zelo meglene. Vemo pa, da so tam v zadnjem času na dnevnem redu revolucije itd., ne vemo pa, kako silno velik je ta del sveta in kakšne ogromne države ima. Ali veste n. pr. kako velika je po obsegu največja država Južne Amerike, republika Brazilija? O, vemo, se bo kdo oglasil, meri 8.500.000 kvadratnih kilometrov. Dobro. Koliko pa je to? Nato vprašanje lahko odgovorimo samo, če primerjamo njeno razsežnost z Evropo.

Evropska Rusija je gotovo ogromna država. Pa veste, koliko kvadratnih kilometrov meri? Samo 4.700.000. Če hočete dobiti površino Brazilije, morate k evropski Rusiji pridružiti še: Poljsko, Nemčijo, Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo, Bolgarijo, Jugoslavijo, Italijo, Švico, Francijo, Španijo, Portugalsko in Anglijo z Irsko. Sedaj šele dobite pravi pojem o ogromni razsežnosti Brazilije. In na vsem tem tako silno ogromnem ozemlju živi samo 35.000.000 ljudi, toraj le toliko kolikor skupno v Jugoslaviji, Bolgariji, Grčiji in Albaniji, torej na Balkanu.

Druge države Južne Amerike so v primeri s tem kolosom neznatne, kajti največja za Brazilijo, Argentina, meri »samo« 2.800.000 kvadratnih kilometrov. In vendar bi dobili v Evropi njeno površino samo, če bi sestavili: Poljsko, Nemčijo, Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo, Jugoslavijo, Italijo, Švico, Francijo, Belgijo in Holandijo. Prebivalcev pa ima ta država, ki je tako velika, manj kakor naša mala Jugoslavija, namreč samo 10.000.000. Če pogledate na zemljevid, se vam zdi tudi tretja južnoameriška država, republika Peru majhna. V resnici meri 1.400.000 kvadratnih kilometrov in zavzema tedaj površino: Poljske, Nemčije, Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske in Jugoslavije, tedaj vse srednje Evrope od Baltika do Jadrana, prebivalcev pa šteje nekaj nad 6.000.000 duš. tedaj manj kakor naša sosedna republika Avstrija. Četrta po velikosti je v Južni Ameriki republika Bolivija, ki meri 1 mil. 300.000 kvadratnih kilometrov, tedaj površino: Poljske, Nemčije, Češkoslovaške, Avstrije in Jugoslavije. Strašno neznatno pa je število njenih prebivalcev, cenjeno na 3.500.000, tedaj manj kakor jih ima naša mala Švica, ki meri samo 41.000 kvadratnih kilo-

metrov. Prav isti obseg, t. j. 1.300.000 kvadratnih kilometrov ima tudi republika Kolumbija, njeno prebivalstvo pa je enako prebivalstvu Avstrije, znaša namreč 7 milijonov. Šesta je Venezuela z 745.000 kilometri. Ko bi jo prenesli v Evropo, bi pokrila veliko Nemčijo in Poljsko, ki imata 94 milijonov prebivalcev, dočim jih ima Venezuela le 3 milijone. Tako velika kakor Nemčija in Jugoslavija skupaj je sedma južnoameriška država, republika Čile, ki se nam zdi na zemljevidu dokaj neznatna, ima pa 4 milijone prebivalcev, torej prav toliko kolikor jih ima Švica.

Druge države Južne Amerike so mnogo manjše, toda za naše pojme še vedno precej velike. Tako je republika Ekuador le malo manjša kakor Nemčija, kajti meri še vedno krog 450.000 kilometrov. Malo večja kakor Jugoslavija je republika Paragvaj. Meri 253.000 kvadratnih kilometrov, pa ima samo toliko prebivalcev kot Albanija, nemreč 800.000. Še vedno precej večja kakor Češkoslovaška je Uruguay z 1.800.000 prebivalcev. Tako tedaj vidimo, kako ogromna je Južna Amerika in kako malo je pravzaprav obljudena, saj bi v njej lahko živela tudi milijarda ljudi, ko bi bila tako gosto naseljena kakor je naša Evropa. Prostora za razvoj človeštva je tedaj na zemlji še precej.

MADŽARSKA ŠPIJONAŽA V BRATISLAVI

BRATISLAVA, 28. marca. Tu so odkrili novo vohunsko organizacijo, koje šef je Jožef Žak, trgovec v Bratislavi. Policija je Žaka aretirala in z njim vred še nekaj drugih oseb, ki so bile zapletene v afero. V njihovih stanovanjih so bile izvršene preiskave in našli so mnogo dokazov za vohunstvo.

Največji sarkofag na svetu so našli.

Znanstvena ekspedicija univerze v Pensilvaniji, ki vrši izkopavanja v bližini piramid pri Kairu, je odkrila velik, z rdečega granita izklesan, 1018 ton težak sarkofag. Je to menda največji doslej znani sarkofag in je najbrže iz dobe četrte dinastije, t. j. iz l. 2500 pred Kristusom. Sarkofag je skoro popolnoma nepoškodovan.

Pri pivu.

— Kako neki mi je stara zabičila — da smem popiti samo 2 vrčka in priti ob 12 domov, ali pa da jih moram popiti 12 in priti domov ob 2.

Prihaja čas, ko je treba obleke kemično čistiti in barvati. Najlepše in najhitreje izvršuje samo

„TRIUMF“, PAVEL NEDOG, MARIBOR

GOSPOSKA ULICA 33

Pobarva obleke za žalno dobo v 24 urah

RAZLAGOVA ULICA 22

Svetovna avijatika v letu 1930

VELIKI USPEHI NA VSEH POLJIH. — ZNAČILNOSTI NOVODOBNEGA LETALSTVA.

Najuspešnejše leto v zgodovini letalstva je bilo leto 1930. Doseženi so bili nešteti veliki uspehi, ki pričajo o visoki stopnji današnje avijatike. Eden izmed njih pa na vsak način zasluži primat, ker je od ostalih uspehov najsmelejši. To je zgodovinski prelet Atlantika iz Evrope v Ameriko (Paris - Newyork), ki sta ga izvršila francoska letalca Le Costes in Bellonte na letalu Bréguet. S tem činom, enako velikim in smelim kot je nesmrtni let Lindbergha z obratne smeri, ostane leto 1930. zapisano v zgodovini letalstva z neizbrisnimi črkami ljudske smelosti.

Razun tega senzacionalnega poleta, sledi še cela vrsta drugih velikih poletov na daljave, vztrajnost in postavitev najrazličnejših rekordov. Francoski letalci so se specializirali na polete v daljavo (Mermozev let Pariz-Buenos Aires), nemški letalec von Gronau v etapah iz Berlina v Halifax ter ameriški vztrajnostni let Jacksona in O'Briena, ki sta ostala v zraku 647 ur z pomočjo dovažanja goriva in hrane potom drugega letala. Poleti v daljave rastejo od leta do leta. Uspehi, ki so danes doseženi in se zde senčasti in skoraj neverjetni, postajajo standart prometnih letal.

V stroki lahkinih sportnih letal je pomenilo leto 1930 velik korak naprej. — Je to panoga letalstva, ki ima kot prometno sredstvo veliko bodočnost in dobiva vedno več klientov. Uspehi, kot n. pr. krožni let po Evropi, polet angleških letalcev iz Londona v Avstralijo, uspehi Miss Johnsonove in let Kingsforda Smitha dokazujejo velike zmožnosti malih sportnih, turističnih letal, uspehe, ki so bili pred leti še za največja letala nedosegljivi.

V konstrukciji veleletal pa je Nemčija zopet pokazala, kaj pomeni intenzivno znanstveno delo: zračna kolosa, ki sta se v praksi izkazala že sposobna, sta Junkers G-38 popolnoma iz kovine (bil je tudi v Beogradu) ter 12 motorni Dornierjev DO X, ki sprejme nad 100 potnikov. Nova pota v gradnji letal imata tudi Focke-Wulf z svojo Ente, in Cierva z Autogiro. V Ameriki prednjačita Fokker in Ford kot veliki letali. Sicer ne smemo iskati v letošnji avijatiki kakih novih poti.

V strateških krogih zbuja jo še vedno veliko pozornost zračne ladje. »Grof Zeppelin« je zastopnik te vrste zračnega prometnega sredstva in njegov naslednik L. F. 128 bo še bolj dovršen kot njegov prednik. V Angliji je vprašanje zračnih ladij postalo zelo pereče. Posebno po katastrofi R 101 je prešlo v znanstveno konstruktivno raziskovanje. K velikim uspehom sili Amerika, ki dokončuje lani začeto delo dveh največjih zračnih ladij. Bodočnost zračnih ladij ni še točno definirana.

Oglejmo si še na kratko značilnosti novodobnega letalstva. V konstrukciji letalstva prevladuje kovinasta gradnja ter pomnožitev motorjev. Praksa je pokazala, da večmotska letala v primeru poškodbe enega izmed motorjev še lahko nadaljujejo polet. (Junkers, Dornier, Fokker, Ford, Savoia Marchetti, Bleriot, Wibault itd.) Gradnje letal pa gredo n. pr. na angleškem drugo pot; njih kovinasta gradnja je večinoma jeklo, med tem ko Fokker uporablja mešano gradnjo jeklenih cev in lesa. V gradnji kril je pa velika zmešnjava. Ako si ogledamo pariški Aero-Salon, tedaj vidimo najrazličnejše enokrillnike, dvo-krillnike ter nove tipe, ki streme po nemčem novem, ne da bi dosežene poizkuse izpopolnjevali. Na ta način se ne bo prišlo do cilja; v glavnem manjka trden sistem. Palmer in Bendix sta izgotovila za kolesa na letalih posebne zračne zavore na stisnjeni zrak (kot Westinghouse). Zanimiva je tudi kombinacija letala s kolesi in plovkami, takozvane amfibije, ter letala, ki so na velikih preokooceanskih parnikih (Bremen, Ile de France). Ladja ima takozvani katapult, iz katerega lansira z veliko začetno brzino hidroplan v zrak. Amfibije imajo v Ameriki l. 1930 že stalno zračno pošto (Fokker F 11, Sikorsky i. dr.).

Veliko vlogo v modernem letalstvu i-

gra tudi radio. Vsa večja letala in vse ekspedicije kot n. pr. Byrdova na južni tečaj, Lindberghov polet v centralno Ameriko, italijanski prekomorski polet, so bile opremljene s sprejemno in oddajno postajo. Današnja avijatika ima v radio zvezi ne samo medsebojno razumevanje, ampak služi v prvi vrsti navigaciji in orientaciji.

Nekoliko še o glavnem delu letala, o motorju. Zopet je tu vprašanje, kako kar najbolj izpopolniti gonilno silo ter ji dati zanesljivo gradnjo pri minimalni teži in uporabi goriva.

Tudi leto 1930 je prineslo novosti v gradnji motorja. Prišel je na površje motor, čegar gorivo je nafta t. j. Diesel-motor. V Ameriki so Packard-tvornice zgradile 9 cilindrske zračno hlajene motorje, ki razvija 225 HP. Nemci imajo reprezentanta v Junkersu in Angleži v Sunbeamu. Toda konstrukterji motorjev ne gledajo po novih iznajdbah, ki silno stanejo in niso po navadi plodonosne; temveč izpopolnjujejo to, kar že danes imamo. Gre v prvi vrsti za hlajenje motorja — ali vodnohlajen ali zračno hlajen motor? Večina današnjih letal uporablja že zračno hlajene motorje (prvi večji uspeh zračno hlajenega motorja je Wright Whirlwind, s katerim je Lindbergh preletel ocean) n. pr. (Fokker, Ford, itd.), ki se izdelujejo danes že do 700—800 HP. Toda zračno hlajen motor ne bo popolnoma izpodrinil vodno hlajenega. Isotta-Fraschini, Hispano-Suiza, Napier, Rolls-Royce, Fiat, Packard, Curtiss itd. izdelujejo motorje nad 1000 HP ter pride približno pol kg na vsako konjsko silo. V teži torej ne bo zračno hlajen motor premagal vodno hlajenega. Z vodno hlajenim motorjem velike delazmožnosti je bila dosežena na pr. pri tekmovalstvu za Schneiderjevo trofejo hitrost skoraj 600 km na uro, kar je seveda velika zasluga modernega motorja.

Sedaj gledamo leto 1931 z novimi izkušnjami. Mnogo načrtov se kuje, mnogo se pripravlja, ljudski napredek ima še težko nalogo: zapričeto dovršiti in izpopolniti. Toda gotovo nas čaka jo prenečenja, ki razvijajo napredek letalstva in ga postavljajo na jekleno podlago.

Kulturne vesti

Ljubljanski Zvon, marec 1931. V svoji marčni številki prinaša Ljubljanski Zvon na uvodnem mestu prof. Antona Melika članek »Za notranjo osamosvojitev«, v katerem razglablja o nedavnih revizionističnih člankih znane nemške revije »Zeitschrift für Geopolitik« in naši kulturno-narodni orientaciji. Njegova izvajanja so izredno važna posebno za mariborsko in sploh severnomojno inteligenco. Avtor prihaja do zaključkov, ki se docela krijejo z onimi, ki smo jih objavili v raznih številkah »Večernika«. Ostala vsebina je dokaj pestra in bogata. Ludvik Mrzel objavlja črtici »Granitni tlak« in »Pred slovesom«, ki ju je čital že na zadnjem literarnem večeru naše Ljudske univerze. Pod naslovom »Večerna senca« objavlja Alojzij Gradnik dvanaest sonetov. Iz njih se odraža klena moč, ki znova potrjuje, da je Gradnik po Prešernu in Ketteju naš največji obvladovalac soneta. France Bevk nadaljuje svoj roman »In solnce je obstalo«, o katerem bomo morda pozneje spregovorili. Aleksander Maklecov je pripeval razpravo »Psihoanaliza in kazensko pravo«, novelist Vladimir Bartol pa »Izpoved doktorja Forcesina«, v kateri razpravlja na interesanten način o problemu žene in zakona. Mladi Jože Kranjc zaključuje svoje »Novo življenje«. V Obzorniku poroča Anton Oevirk o vprizoritvi Balzacovega »Mercedeta« v Ljubljani, v Književnih poročilih so ocene Haumanove knjige »La formation de la Yougoslavie«, Thibaudetove »Physiologie de la Critique« in Mauriacovega romana »Gobavca« je poljubila. Odstavek Knjige in časopisi prinaša pregled ob tridesetletnici »Srpskega književnega glasnika«, sestavek

o Mahatmi Gandhiju ter o temi Gandhi in krščanstvo.

Dom in svet, 1—2. Malo kasno je izšla prva dvojna številka letošnjega prenovljenega »Doma in sveta«, ki ni dobil samo druge urednike (dr. Antona Vodnika, Tineta Debeljaka in dr. Rajka Ložarja), ampak tudi drugačno obliko in tehnično razporeditev. Zunanji, grafični vtis je odličan. Na uvodnem mestu piše Francé Koblar ob 60letnici o F. S. Finžgarju. Mladi Božo Vodušek objavlja sedem pesmi pod skupnim naslovom »Iz boja s poezijo, usodo in smrtjo«. Njegov izraz je dokaj svojstven in nekaj klenih verzov je v teh dolgih kiticah. Ideološki vodnik France Vodnik objavlja »Fragmente o novem človeku«; Rudolf Kresal novelo »Asja«, katere prvi del je čital zadnjič v kinu »Apolo«. Delo je polno dinamike, dasi je morda še nedognano. Božo Vodušek je prispeval esej »K problemu sodobnosti v naši literaturi«; eden izmed najmlajših, Mirko Javornik se predstavlja s »Prvim poglavjem življenja«, ki je odlomek iz dela »Bogovi padajo«; Jože Pogačnik je zastopani s pesmijo »Odmev«, dr. Stan-ko Gogala razglablja o problemu »Človek in religioznosti«; Bogomir Magajna je napisal zgodbo Albanca »Kako je umiral Gansite«, a Miran Jarc donša »Srebrno palmo«, fragment iz romana. Tine Debeljak podaja v »Ferdinandu Goethu« studijo iz novejših poljske literature, v Slovestvu pa so ocene Cankarjevih Zbranih spisov enajstega zvezka, Preglednih Izbranih spisov petega zvezka, Ivana Dornika novel »Brez oči«, žbirke »Sedem mladih slovenskih pisateljev itd. Sledje še pregledi: »Likovna umetnost. — Slovensko slikarstvo v l. 1930 in razstava slik Mattie Jame«, »Glasba. — Glasbeno življenje v Ljubljani l. 1930« in »Zapiski«. Revijo krasil več slik.

Vrtec, 8. Najnovejši »Vrtec« prinaša naš decij Virgilija pesmici »V šumi« in »Jezus na Oljski gori«, G. Strniše »Zvonove — romarje«, D. Gorinška »Veliko noč« in M. Kunčiča »Slovo«. S prozo so pa zastopani: dr. Fr. Zbanišnik s koncem »V nesreči združena«, D. D. z »Otrokom in smrtjo«, Griša (Koritnik) s »Suknjo iz ila«, J. Gruden s »Pravljico o lepi kraljici« in I. Karintofil s sestavkom »Od Pliherka do Brda«.

Angelček, 8. V mesečniku za najmlajše, v osmi številki »Angelčka«, objavlja D. D. sestavek »Na belo nedeljo« in prizorček »Don Bosco«; Virgilij pesem »Na križevem potu«; R. Rehar legendo »Velikonočnice«; D. Gorinšek pesem »Velikonočna radost«; Bistriška sestavek »Zvonček« in Svjetoslav pesem »Gorjanska beda«.

Moderne knjige žen in o ženah u „Ljudski knjižnici“

Znano je dejstvo, da znaša pri vseh civiliziranih narodih število čitateljev do 80% — žensk. Slednje torej neprimerno več čitajo kot moški. Približno isto odstotno razmerje med čitatelji in čitateljicami je tudi v mariborski Ljudski knjižnici. Baš vsled tega posveča tudi »Ljudska knjižnica« posebno pozornost knjigam, ki bi ugajale ter širile duševno obzorje našega ženskega sveta.

V Nemčiji in Avstriji so minulo nedeljo priredili dan knjige za žene. Časopisi so ob tej priliki objavili najboljše knjige, ki so zadnji čas izšle izpod peresa ženske ali pa so jih napisali o ženski najboljši pisatelj. Skoro vse te objavljene knjige ima tudi Ljudska knjižnica v Mariboru (Narodni dom). Objavljamo le najboljše:

Vera Figner: »Noč v Rusiji«, spomini revolucionarke; Vera Imber: »Prostor na solncu«, ženski roman iz Rusije; Ale-

ksandra Kollontay: »Pota ljubezni«; Lidija Seifullina: »Virinea«, roman ruske kmetice; Maksim Gorki: »Mati«; Leo Tolstoj: »Ana Karenina«; Mehtilda Lichnovsky: »Na motvozu«; Irena Nemirovsky: »David Golder«; Helena Smith: »Biest žvižga«, roman ženske na fronti; Bernard Shaw: »Kažipot za inteligentno ženo k socializmu in kapitalizmu«; Ivan Olbracht: »Ana«, roman češke deklice iz dežele; Naosti-Tokunaga: »Cesta brez solnce«, japonski delavski roman; Lion Feuchtwanger: »Žid Süß«, zgodovinski roman; Gladkow F.: »Cement«, roman o bojih med možem in ženo; Solohov: »Tihi Don«, roman donskih kozakov; Sinclair Lewis: »Služba«, roman poklicne žene.

Vse te knjige so nemški prevodi iz češčine, ruščine, francoščine in angleščine, deloma nemški izvirniki. Slovenske knjige so čitateljem itak znane. V to zbirko pa bi spadal posebno roman Ljudmile Pivkove: »Kriminal«.

Našemu ženskemu svetu toplo priporočamo, da sega po teh krasnih knjigah. »Ljudska knjižnica« uraduje štirikrat v tednu: ob torkih, četrtkih in sobotah zvečer ter nedeljah dopoldne in se sprejemajo vsako uro novi člani.

Radio Ljubljana

Nedeljski popoldanski program obeta poleg humorističnega še posebno zanimivost. Ljubljanski učiteljski budo podali Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«. Upozorili so jo že na odru in so želi nedeljeno priznanje. Večerni program kaže poleg Radio-orkestra in Hawaii-jazza tudi koncert delavske godbe »Jarja«, ki je postala v našem radiu že dobro znan in priljubljen gost. — Ponedeljkov program ne nudi kake posebne izrazitosti. Večerni program tvori radio-orkester in Hawaii-jazz. Pač pa obeta biti torkov večer izredno zanimiv. Vrtil se bo prenos iz Zagreba, na sporedu pa je koncert komornega pihalnega ansambla drž. glasbene akademije. Drugi del tvori vokalni koncert komornega zbora hrvatskega obrtnega in delavskega pevskega društva »Sloboda«. — V sredo večer bo vzbudil zanimanje vijolinski koncert znane mariborske umetnice, ge Fani Brandlove. — S četrtkom se prične velikonočni spored v našem radiu. Izbira plošč tudi odgovarja resnemu značaju teh dni. Zvečer poje pevski zbor »Ljubljane« »Večer na Golgoti«, vmesne samospeve pa g. Jože Gostič. Nadalje izvaja kvartet na lok Haydnovih »Sedem besed Zveličarjevih na križu«. — V petek popoldne bodo poslušalci imeli priliko, čuti spokorne psalme zbora bogoslovcev. Zvečer bo prenos Requieama iz Zagreba. — V soboto ob 11. dopoldne pa se bo prenašala velikonočna poslanica papeža Pija XI. Popoldne se bo vrtil prenos slavnostnega zvonjenja in vstajenja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. Zvečer se bo vrtil prenos opere iz Beograda.

Zgradba največje železniške postaje v državi.

V ministrstvu za promet so pričeli te dni proučevati načrt za zgradbo novega, monumentalnega železniškega kolodvora v Skopliju, ki bi naj bil največji in najmodernejši kolodvor v državi. Za načrte so bile razpisane tri glavne nagrade po 50.000, po 30.000 in po 20.000 Din. Dospelo je krog 40 načrtov. Razsodišče (jury) tvorijo med drugimi vseučilišni profesor Brana Popović, žel. ravnatelj Dimitrije Naumović in arhitekt v ministrstvu za zgradbe Dimitrije Leko.

PARNA PEKARNA

FEJERTAG ANTON, Betnavska cesta 34
Najboljši rženi kruh — pocivo — kaka

Sadno drevje:

jablane, hruške, črešnje, slive, marelice, breskve, lešniki, kostanji, ribizel, kosmulje, nešplje itd., je še na zalogi v drevsnici

JOSIP ROSENBERG, Maribor, Tržaška cesta 64., tel. intr. 2301
brzjavi ROSENBERG MARIBOR. Zahtevajte sezname!

150 otrok obtožuje . . .

VELIK SENZACIJSKI PROCES PRED POROTO V LÜBECKU RADI OKUŽBE OTROK Z JETIKO S POKVARJENIMI CALMETTOVIMI PREPARATI.

V znani aferi okuženja dojenčkov z bacili sušice v Lübecku je vložilo državno pravdnštvo proti krivcem obtožbo, po celoletni najstrožji preiskavi. Po sedanjem položaju cele zadeve soditi, se bo pričel veliki proces v mesecu maju. Za razpravo vlada neobičajno velik interes, ne samo z ozirom na medicinsko-znanstveno stališče o pobijanju sušice, nego tudi radi tega, ker bo ob tej priliki podvržena ostri kritiki obenem tudi socialna skrb v državi Lübeck. Radi telesnih poškodb in smrti, ki so nastopile vsled nemarnosti, so obtoženi še celokupnega zdravstva v Lübecku, zdravniški nadsvetnik dr. Altstaedt, prof. dr. Deycke, prof. dr. Stolz in bolnišniška sestra Anna Schütze. Zdravniški nadsvetnik dr. Altstaedt je obtožen, da ni obvestil državnega zdravstvenega urada o uvedbi zdravljenja po Calmettovem postopku in da ni sporočil rezultatov preizkušnje tega sredstva, nadalje, da ni odredil stalnega nadzorstva pri dojenčkih, ki naj bi se s tem sredstvom hranili, ter da se dva dni ni brigal za ta slučaj, če ravno je bil 26. aprila obveščen o nastopu nesreče, pa tudi uporabe zdravila ni zabranil kljub smrtnim slučajem. Končno mu štejejo v zlo tudi, da je poslal v javnost popolnoma netočna izvestja o poizkusih, ki jih je vršil s tem novim sredstvom na živalih. Dr. Deycke se obtožuje, da je prevzel izdelavo Calmettovakcine, ne da bi prej odredil v svojem laboratoriju vse mere opreznosti. Ugotovljeno pa je še več, namreč, da je hranil Calmette-kulture v istem prostoru, kakor kulture sušice in da svojih preparatov ni uničil, ko je bilo ugotovljeno, da so nevarni za življenje in zdravje. Dr. Klotz odgovarja radi tega, ker ni potem, ko je ugotovil v svoji bolnici pri mnogih otrocih infekcijsko obolenost po zavžitju okuženih Calmettovih preparatov, javil škodljivost tega preparata niti prof. Deyckemu, niti

zdravniškemu nadsvetniku dr. Altstaedu.

Za obtožbo je bilo najmerodajnejše mnenje nadsvetnika dr. Ludviga Langeja z državnega zdravstvenega urada v Berlinu, ki je izdelal svoje mnenje o rezultatih preiskave z veliko znanstveno vestnostjo na 56 tiskanih straneh. Dr. Lange je resumiral svoj opazovanja na koncu izvestja v 15 točkah in je prišel do zaključka, da so prišli bacili jetike v Calmettove kulture samo radi nepazljivosti pri delu. Razven tega obstoja poleg tega mnenja še tudi mnenje dr. Mucha iz Hamburga, znamenitega nemškega raziskovalca na področju jetike in poslednjega še živečega Beringovega učenca. On je izjavil, da ni izključena nedolžnost obtoženih zdravnikov, ker so pokazale Calmettove kulture zmožnost, da se pretvorijo iz avirulentnega v virulentno stanje. Prof. Much bo prisostvoval v Parizu na razpravi o načinu zdravljenja s Calmettovimi preparati, ki jo je Calmette sam sklical.

Zelo zanimivo je stališče države Lübeck v tej aferi. Država poizkuša doseči sporazum z roditelji obolele in umrle dece. Država je sklenila plačati za vsako umrlo dete enkrat za vselej odškodnino 300 mark, poleg tega pa izjavlja, da bo skrbela za deco, ki je ostala pri življenju, z zdravniško oskrbo. Odškodnino za odrasle osebe, ki so s tem medikamentom okužene, je država absolutno odbila. Od staršev pa zahteva država kot protiuslugo, da opuste vsake nadaljnje zahteve pred rednim sodiščem in da se odrečejo civilno-pravnemu postopku na kazenski razpravi, ki se bo vršila pred porotnim sodiščem. Večina staršev je odbila sporazum, če ravno je država zagrozila, da bo omejila svoje socialno skrbstvo. Pri procesu, ki se bo vršil pred porotnim sodiščem, bo zavzelo svoje mesto okrog 150 otrok.

Mesto išče 50.000 prebivalcev

ZANIMIV NAČIN GRADNJE MEST V AMERIKI.

Oglas z gornjim besedilom je kot pravcato ameriško senzacija kar na celih straneh z ogromnimi črkami objavljalo nedavno njuyorško časopisje. In oglas ni bil nikakoli šala, ampak suha in gola resnica. Mesto, ki je iskalo 50.000 prebivalcev, se imenuje Radburn in je oddaljeno 25 kilometrov od New Yorka. Pred letom dni so polagali temeljni kamen, danes je mesto dograjeno in opremljeno z vsemi pridobitvami moderne tehnike. Radburn je vrtno mesto, 70 procentov cele površine tvorijo parki in javni vrtni nasadi, nadaljnjih 15 procentov hišni vrtovi in le 15 procentov je zazidanih. V celotnem mestu so same enodružinske hiše, velik rotovž, dve cerkvi, več šol, dvoje gledališč, elektrarna, vodovod in plinarne. Vse je gotovo, samo prebivalcev ni in te sedaj iščejo.

Mesto ni plod kaprice kakšnega ameriškega milijarderja, ampak je nastalo iz prepričanja, da je treba otrokom omogočiti, da se tam, kjer stanujejo, lahko tudi prosto gibljejo. Zato se je s kapitalom 100 milijonov dolarjev ustanovila družba, ki hoče uvesti novo dobo v gradnji mest. Če so dosedaj nastajala mesta bolj slučajno ali pa iz gospodarske potrebe, bi naj to postalo sedaj drugače. V Radburnu ni prometnih cest, ampak samo vrtno poti, ki vežejo med seboj posamezne skupine hiš. Prometne ceste leže ob robih vsakega mestnega dela in so tako narejene, da bodo vezale tudi mestne dele, ki bi morebiti nastali v bodoče. Tudi trgovine leže ob teh cestah na robih mestnih delov.

Zgraditelj tega novega mesta, arhitekt Aleksander M. Bing, hoče mesto potom orjaškega mostu čez reko Hudson zvezati z New Yorkom, tako da bi bilo tudi onim, ki so zaposleni v New Yorku, omogočeno stanovati v Radburnu. Bing

upa, da bo na ta način dobil tekom par mesecev prebivalce za novo mesto.

Na ta način gradijo mesta v Kaliforniji že delj časa, seveda pa z bistveno razliko. Tam se polaste špekulanti z zemljišči primernih prostorov, zamejijo mesto, dajo zgraditi kanalizacijo, elektrarno in vodovod in določijo prostore za posamezne hiše. Potem privabijo občinstvo in ponujajo prazna stavbišča v nakup. Za boljšo orientacijo so na raznih krajih postavljene table, ki povedo, kje bodo stale šole, cerkve, uradi itd. Potem poiščejo še kakšnega industrijalca, ki je pripravljen zgraditi tovarno in par mesecev pozneje je v teh mestih že prav živahno življenje. Seveda se tudi zgodi, da morajo kakšno mesto zopet popolnoma opustiti. Pred prilično dvema leti so na zapadu Texasa od krili velike izvire olja. Z ameriško naglico je v bližini izvirov nastalo vele-mesto Crub. Tekom šestih mesecev je postal Crub eno najmodernejših mest Amerike, z nad 100.000 prebivalci. Neka dne so pa usahnili viri olja in vele-mesto se je izpraznilo v najkrajšem času. 100.000 ljudi se je razgubilo na vse vetrove, moderne hiše stoji prazne in — kakor pravi londonski »Times« — mesto nudi »pošastno sliko«. Na modernih širokih cestah ni videti žive duše, v prekrasnih palačah so si ptice zgradile gnezda.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi Argentincem. Še pred vojno so si hoteli zgraditi novo glavno mesto, ker so bili mnenja, da Buenos Aires za te svrhe ni primeren. 50 kilometrov daleč stran je nastalo novo mesto La Plata in s posebnim zakonom so bili zavezani vsi državni uradniki, da morajo stanovati v La Plati. Toda vključ vsem naporom mesto ni moglo postati popularno, Bue-

nos Aires s svojimi 3 milijoni prebivalcev je ostalo glavno mesto, La Plata pa postaja od leta do leta bolj prazna.

Bogatašem se nudi v Ameriki prilika za nakup celih mest. V državi Ohio n. pr. je na prodaj mestce St. Blazey. Njegovih 5.000 prebivalcev se je združilo in sklenilo, da prodajo svoje hiše, javna poslopja, mestne vrtove, sploh celo mesto onemu, ki največ ponudi. Za izkupiček si hočejo v drugem kraju zgraditi novo mesto. Zahtevajo 7 milijonov dolarjev, in kakor se čuje, se že pogaja za nakup mesta neki bogataš iz Čikaga.

Borba z morjem za plodno zemljo

Mnoge države so še danes mnenja, da si morejo edino potom kakšne srečne vojne pomnožiti svoje ozemlje. V nasprotju s tem pa si ena izmed najbolj obljubljenih držav sveta, Nizozemska, skuša pridobiti novo zemljo sicer tudi z vojno, toda ne z vojno proti ljudem, nego proti morju. Že stoletja vodi tamošnje prebivalstvo trdovratno guerilla-vojno z morjem. To borbo zaključuje sedaj država z orjaško ofenzivo proti morju, ki ji je že pred šestimi stoletji to vojno vsililo. Takrat je v neki strašni viharini noči morje preplavilo vse ozemlje, ki je ležalo nižje kot morska gladina. Ko je čez nekaj dni morje sicer zopet odstopilo, se je izkazalo, da si je kot tribut obdržalo celo pokrajino. Morje, ki od takrat naprej pokriva to pokrajino, imenujejo Zuidersko jezero, ker je tekom stoletij postalo pravcato jezero na kopnem brez zveze z morjem. Seveda je morje še parkrat ponovno prodrla do jezera pod zemljo in po solnem okusu jezerske vode dalo spoznati, da se ne odpoveduje svojim pravicam do tega jezera.

Nizozemska država se je pa odločila, da Zuidersko jezero izsuši, in je postalo to vprašanje nekakšna sodobna narodna junaška pesem Nizozemcev. Nihče, od kraljice pa doli do najprostejšega dninarja, danes niti najmanj ne dvomi, da bo to veliko delo uspelo. Na otoku Wieringen sredi jezera so ogromne naprave, ki rastejo od dneva do dneva. Več vlakov privaja neprestano zemljo, ki izginja v dnu jezera. Izdelan je umetni sistem jezov in zatvornic, ki skrbijo za odtok vodnih mas v sorazmerju z dviganjem jezerskega dna. Orjaški stroji so na delu in ni več daleč čas, ko bo moralo morje priznati, da je bitko izgubilo. Po preračunih gradbenikov bo tekom dveh let iz Zuiderskega jezera nastala plodna pokrajina, in v Haagu bo takrat vstal ministerski predsednik in razglasil, da se je Nizozemska za desettino svojega obsega povečala, da se je stara pokrajina dvignila iz morja in se povrnila k svoji materinski deželi. V središču junaške pesmi o Zuiderskem jezeru pa bo stalo onih 3.000 delavcev, ki že več kot leto dni stoje sredi valovečega morja na umetnem otoku in živijo tam v prostovoljnem prognanstvu. Teh 3.000 delavcev je tudi že dalo podlago za mesto, ki bo prvo na novo pridobljenem ozemlju. Nastale so hiše, trgovine, cerkve. 3000 delavcev kot pionirji na novi zemlji, tam, kjer je bilo še nedavno 8.200 četvornih kilometrov jezera. Ogromnost te površine si lahko predstavljamo, če vemo, da je najkrajša razdalja tega umetnega otoka od kopne zemlje 30 kilometrov, torej dobro urovožnje za brzi parnik. Pošto donaja koloniji sredi jezera letalo.

NOVO STRAHOVITO ZRAČNO BOJNO SREDSTVO

grade sedaj v Fokkerjevih tvornicah v New Yorku. Avijon se bo imenoval »Novi teror zraka« in bo lahko izstrelil v minuti 3000 streliv iz štirih strojnih pušk. Dosegel bo brzino 200 milj na uro.

Carigrad propada.

Uradna statistika izza zadnjih dni ugotavlja, da ima Carigrad danes 580 tisoč prebivalcev napram 669.869 v l. 1927. Moških je 312.220, žensk pa 267.680. Pred vojno je bil Carigrad — kakor znano — še prištevan med evropska milijonska mesta.

NOVO! NOVO!

Za Jugoslavijo

2 Bumke-Carmanelli, komični muzikalni škarje-brusci. „SENZACIJA“ od 1. IV. Kavarna „Evropa“.

Najdbe vulkanskih ostankov v Švici

Iz Engadina sporočajo o nenavadnem prirodnem pojavu, ki se je dogodil te dni. V Schuls-Taraspu so pred kratkim kopali zemljo, iskajoč iz vira mineralne vode. Prvo vrtanje v globino 98 metrov je odprlo hladen gejzir, v katerem je sledila v 15 minutnih presledkih erupcija, pri kateri se je dvignilo okrog 100 litrov mineralne vode 10 metrov visoko v zrak. Po vsaki erupciji je prenehala teči mineralna voda iz predrtje jame, pač pa je uhalaj 100% ogljikov plin. Ta čudni prirodní pojav traja, odkar se je izvršilo vrtanje. Gejzir ni edini samo v Taraspu, nego sploh v celi Švici. Po strokovnjaškem mnenju je to valovanje ostanek vulkanskega delovanja iz preteklosti. To je potrdilo še eno vrtanje v globino 70 metrov.

Prazgodovinsko okostje pri Inomostu

Pri kopanju temelja za neko hišo pri Inomostu so našli delavci v globočini štirih metrov popolnoma ohranjeno človeško okostje. Spočetka so mislili, da gre za zločin, vendar pa je sodna komisija, ki je kmalu nato prišla na lice mesta, ugotovila, da morajo biti te kosti zelo stare. Nato je bil poklican še vseučiliški profesor Klebelsberg, ki je po natančni preiskavi okostja izrazil mnenje, da izvira iz dobe najmanj 4000 let pred Kristusom in ima poseben znanstven pomen. Vsa nadaljna izkopavanja na najdišču se bodo vršila sedaj pod vodstvom priznanih znanstvenikov z Dunaja in Inomosta.

Nova obljubljena dežela zlata

V kitajski pokrajini Sing-ang so nedavno naleteli na velika ležišča zlata. Pokrajina leži v vzhodnem Turkestanu in meji na Rusijo in Tibet. Pokrajina je zelo mrzla in le 5 mesecev v letu se da zlato kopati. Danes je tam v najdiščih zlata že nad 60.000 »lovcev za zlatom«. Skupni »pridelek« zlata cenijo danes na pol milijona unc, t. j. krog 140.000 kg zlata. Seveda bi se pridelek znatno zvišal, ako bi se iskanci posluževali modernih metod (strojev itd.). Tako je postala sicer neprijazna pokrajina Singiang eldorado raznih pustolovcev, ki jih zanima rumena kovina. Število rudnikov zlata stalno raste in v kratkem bo nastalo živo življenje povsod, kjer je bila doslej puščava.

Predavanje o Jugoslaviji v Londonu.

Nedavno je imela v londonskem društvu »Womens Freedom League« (liga za svobodo žen) miss Ellison predavanje o Jugoslaviji in njenem narodu. Uvo doma je najprej konstatirala, da se še danes mnogokrat zamenjavate Češko-slovaška in Jugoslavija. Govorila je o edinstvenem narodu Jugoslavije in o njegovem ujedinjenju ter je rekla, da je del tega naroda bil skozi stoletja rob Turčije, drugi pa Avstroogrške. To je med njima edina razlika. Danes v Jugoslaviji z malo izjemo ni več narodnih manjšin. Južni Slovani so se ujedinili in ne drug drugega osvojili. Koncem je govorila predavateljica o jugoslovanskih ženah, ki jih je naslikala kot izvrstne matere, odgojiteljice in dobre soproge.

Vseslovanski kongres pedagogov.

Meseca julija se bo vršil v Varšavi vseslovanski kongres pedagogov. Pripravljali odbor je storil potrebne korake, da bi se tudi iz Jugoslavije udeležilo čim večje število pedagoških zavodov in ustanov.

Uožnja po sibirskih železnica- cah nekoč in danes

Harbinska »Zarja« piše o strašnih prilikah, ki vladajo danes na sibirski železnici. List se sklicuje na pričevanja potnikov in poročila drugih listov, ki soglasno trde, da na celi poti od Londona do Sanghaija ni slabših železnic in tako neznosnih potnih prilik, nego na sibirski železnici. Dasi tudi poprej ni bila slast, potovati po sovjetskih železnicah, je položaj sedaj mnogo hujši. Pred revolucijo si na vseh postajah našel maslo, kruh in druge potrebščine za prehrano in si si mogel nakupiti po mili volji. Danes pa na postajah sirske železnice sploh ne najdeš kmeta, ki bi kaj prodajal. Nasprotno pa naletiš na vsak korak na koga, ki te naberači »vsaj za košček kruha«. V vagonih prvega razreda — ka-

kor tam pravijo, »mehkih« — je neverjetna nesnaga in nered. Zločinstvo pa je tako silno razvito, da ni vlaka, v katerem bi ne bila izvršena vsaj ena tatvina. Človek mora sedeti mirno na svojem prostoru in ostro paziti na vse svoje stvari.

Oporoka ameriške milijarderke.

V Newyorku je umrla nedavno najbogatejša žena sveta miss Ela Wendel, ki je bila popolnoma osamljena na svetu. V svoji oporoki je odredila, naj se njeno posestvo in ostalo imetje v vrednosti sto milijonov dolarjev razporedi in razdeljeno na dvesto delov razdeli bolnicam in dobroteljnemu zavodu.

Spominajte se CMD

Inserirajte

v
»Večerniku«

Drva

debelo cepana, suha
prodajam na vagone.
Naslov v upravi lista.

GRADBEO PODJETJE

**inž. arh. Jelenec
& inž. Slajmer**

v MARIBORU.

naznanja, da se preseli dne 1. aprila t. l. v nove, lastne pisarniške prostore v **VRAZOV** oziroma **MILOŠ OBILIČEVI** ULICI pri mestnem parku. (Prejšnje skladišče g. stavb. Baltzerja.) 833

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

19

»Hvala vam gospod!« je vzkliknil oficir. »Nauk je bil dober. Drugič ste lahko brez skrbi, da vas pustim ubiti.«

Monklar ni odgovoril.

Razjahal je in vstopil v Konsjeržijo.

»Kako se je zgodilo?« je vprašal Lemahuja. »Povejte kratko.«

Konsjeržijski guverner je povedal, kako ga je posetil snoči častiti oče Ignacij De Lojola in mu pokazal ukaz z lastnoročnim podpisom kralja, in kako se je Lojola davi vrnil ter se dal odvesti v Doletovo celico. Dični guverner še vedno ni razumel, da v celico ni stopil Lojola, marveč nekdo drugi.

Monklar je skomignil z ramami.

»Vedite me k jetniku,« je dejal.

Doleta so bili tirali nazaj v celico, in ga priklenili. Kljub temu pa ta celica, ležeča v pritličju, vsaj ni bila pod vodo, in jetniku ni bilo trpeti druge muke kakor verigo, ki ga je držala za zapestje in za gležnje; to je bila znatna olajšava, in zahvaliti se je imel zanj ubogemu Lemahuju, ki v svojem strahu ni mislil na nič drugega, kakor na to, da je brž zaprl jetnika v najbližjo luknjo.

»Hoteli ste ubežati?« je vprašal veliki profos, ko je vstopil. »Torej priznate sami, da ste krivi?«

Takšna je bila logika vseh mučiteljev, policijskih načelnikov in sličnih lumpov vseh časov in narodov. Ne da bi pustil Doletu časa odovoriti, mu je nadaljeval Monklar:

»Vseeno preostaja vam izgovor: ta, da vas je zapeljal ta človek...«

»Motite se; jaz sem zapeljal njega,« je rekel Dolet. »On je prišel samo, da mi poda dokaz svojega prijateljstva...«

»Kriv je vseeno in zasluži večala.«

Štefan Dolet je pogledal velikega profosa, vprašujoč se, s kakšnim namenom govori tako.

»Lahko si olajšate svojo usodo,« je nadaljeval Monklar, »in jamčim vam, da ne boste strogo obsojeni...«

Dolet je molčal kakor kip.

»Povem vam, kako... Toda vedite, da boste brez dvoma obsojeni na smrt... Edino, česar še ne vem z gotovostjo, je, ali boste obešeni ali sežgani na grmadi...«

Doleta je streslo.

»Lahko pa ostanete živi,« je dodal Monklar naglo, »in celo svobodo lahko dobite, ako storite to, kar vam povem...«

»Govorite, gospod...«

»No, vidite, fant, ki je bil tukaj, vam mora zaupati... Zvabite ga semkaj s sredstvi, ki vam jih naznačim in rešeni ste; vaše življenje je za Lantnejevo.«

Dolet je meril Monklarja z mirnim in vedrim pogledom ter zamrmral brez jeze:

»Smilite se mi...«

Monklar je besno zamahnil z roko.

»Ne marate?... Že dobro, že dobro... Pride ura, ko boste obžalovali to minuto...«

Veliki profos je pogledal Doleta z zadnjim pogledom, v katerem je bilo nemara nekaj občudovanja. Pozdravil ga je z ledeno vljudnostjo in odšel.

LII.

Strup.

Drugi dan po večeru, ki se je vršil med Francem I. in Magdaleno Feronovo, je sedel mojster Rable v svoji obednici ob zakurjenem kamnu in premišljeval.

»Ubogi Dolet je izgubljen,« je govoril sam pri sebi. »In kmalu pride vrsta name. Morebiti bi bilo dobro, če bi šel na potovanje v kako deželo, kamor ne sega oblast francoskega kralja...«

Vstal je, stopil k oknu in ga odprl.

»Bogme, lepa dežela!« je zamrmral ironično. »Prepričan sem, da bi italijansko solnce pospešilo ozdravljenje starega protina, ki me tolikanj trpinči... Tu je kar nekam slabo sopsti...«

Zaprl je okno in sedel nazaj, pritegnivši h kamnu mizico, obloženo s knjigami in papirji.

»Ubogi Dolet!« je ponovil poluglasno... »Res jo bom moral odkuriti... Samo kdaj?... Eh, bogme, prej ko prej, makar jutri, če ne bo drugače!«

Zdajci pa se je zdrznil, zaslišavši ropot bližajoče se kočije.

»Hudiča! Hudiča!« je dejal in odložil pero, ki ga je držal v roki. »Ali se pelje ta kočija k meni?«

Kočija je obstala pred vrati.

Rable je prebledel.

»Vidiš vraga,« je dejal sam pri sebi, čakal sem predolgo... kakor Dolet!«

Potrkal je na vrata.

»Odklenite!« je ukazal dekli z resigniranim glasom.

»Odpri, zakaj v imenu kralja prihajajo.« Dekla je odprla, in vstopil je oficir.

»Mojster Rable,« je dejal in snel klobuk s perjance, »po kraljevem ukazu prihajam k vam.«

»Ježeš Maria,« je zavikala dekla. »Naš ospot je gotovo copernik! Nisem hotela verjeti, a zdaj vidim, da je res...«

»Jezik za zobe in glej, da se izgubiš!« je kriknil Rable. »Še na večala bi me spravila, mrha, s svojimi bajkami o copernikih!... gospod, pripravljen sem iti z vami; ne upiram se.«

»Njegovo Veličanstvo vam bo hvaležno...«

»Ohe!« je vzkliknil Rable osuplo.

»Da, kralj mi je naročil, naj vas zarotim, da pridete nemudoma z mano.«

»Zarotite da me naj?... Ali se dobro spominjate besede?...«

»Ponovil sem vam natanko besede, v katerih se je blagovolilo izraziti Njegovo Veličanstvo.«

»Ala! Torej me ne aretirate?«

»Nikakor ne,« je rekel oficir in se nasmehnil. »Res pa je, da mi je naročeno, odvesti vas s silo, ako bi ne hotili iti radevolje.«

»Saj grem z vami.«

Rable se je zavil v plašč in sedel v kočijo, oficir pa se mu je pridružil. Voz je odrdral v galopu.

»Saj sem rekel,« si je mislil Rable, »aretiram sem... Ker pa so si mislili, da bi se utegnil upreti, so mi natvezili pravljico, da ni škandala... Prav mi je!«

Naslonil se je v kot, zaprl oči in se pogreznil v sanjarije, ki bi mu jih nihče ne bi mogel zavidati. Zaman ga je izkušal oficir, ki ga je dolgočasila dolga vožnja, azplesti v razgovor. Rable je odgovarjal amo z godrnjanjem.

Naposled se je ustavila kočija.

»Sva že v Luvru!« je izpregovoril oficir. »Zbudite se, mojster.«

»V Luvru!« je vzkliknil učenjak. »Ali veste dobro, da nisva niti v Konsjeržiji, niti v Velikem Šatletu?... Da, bogme, res je Luvr!«

A takoj je pomislil, da ima Luver sam svoje ječe, kamor zapirajo politične jetnike.

»Oh!« je zamrmral, »moj slučaj je še hujši od Doletovega!«

Vodili so ga po stopnjicah in hodnikih, dokler ni stopil v predsobo, polno dvorjanov in stražnikov. Vsi navzoči so se spoštljivo umeknili, da mu napravijo prostor. Komorni sluga Basinjak ga je zapazil in pritekel k njemu.

»Z mano, mojster, hitro z mano!«

»Eh, kaj je neki za božjo voljo!«

Basinjak ni odgovoril; porinil je Rableja v bližnjo sobo; doktor je stal pred Francem I.

Kralj se je bil ponoči vrnil v Luver naravnost od Gobavke ter šel v svojo sobo, ne da bi ga bil kdo zapazil.

Vajen nočnih izprehodov, je ukrenil vse tako, da ga ni nihče videl. Njegov namen sicer ni bil, čuvati kraljevske dostojanstvo — preveč vzvišen je bil zato v svojih lastnih očeh — toda ogniti se je hotel vprašanju vojvodinje Etampske, ki je bila silno ljubosumna in vedno na preži.

To je bilo pravi povod, da razen njegovih intimnih zaupnikov ni vedela živa duša o njegovih ljubezenskih avanturah.

Prišedši domov se je pogledal Franc I. v ogledalo in videl, da je smrtno bled.

Vendar pa se je po malem otresel praznovernega strahu, ki ga je navdal izprva.

»Ne, ne,« je dejal, »saj nisem imel opravka s pošastjo! Bila je živa, ne pa duh!... In vendar,« je dodal trepetaje, »in vendar je nosila v sebi smrt!... Torej sem otrovan. Zastrupljena je kri v mojih žilah, kakor mi je ona zagrozila v tej strašni minuti!...«

V Luvru je bilo več zdravnikov.

Toda Franc I. ni zaupal nobenemu izmed njih.

Razburjeno se je izprehajal nekaj časa; nato je legel in zaspal vročično spanje, ki so ga neprestano prekinjali vročični sni.

Vstal je ob ranem svitu in ukazal, naj pošljejo nemudoma po Rableja.

»Ako me kdo lahko reši,« je mislil sam pri sebi, »me reši on in ihče drugi.«

»Sir,« je dejal Rable, vstopivši k njemu, »evo me, poslušnega ukazom Vašega Veličanstva, čeprav se čudim časti, ki mi je dodeljena in se nisem nadejal, da me pozovete k sebi...«

»Česa pa ste se nadejali, mojster?«

»Mislim sem sir, da me pošljete za Štefanom Doletom...«

Kralj je namršil obrvi.

Toda Rable je nadaljeval smelo:

»Nakopal sem si isto sovraštvo kakor moj prijatelj; zato sem lahko mislil po pravici, da tudi z mano ne boste ravnali drugače.«

»O kakšnem sovraštvu govorite?«

»O sovraštvu nekega tulca, ki je prišel, da bi sejal smrt po naši deželi; o gospodu Lojoli, ki je brez dvoma častivreden človek, a se da preveč zapeljivati svojih gorečnosti. Ne srdite se, sir, in pustite mi govoriti, ker ste mi izkazali čast poziva k sebi... Čast, ki je že del časa nisem bil vajen...«

Kralj je občutil očitane.

»Govorite, dobri Rable,« je dejal s sladkim glasom, ki se ga je posluževal vselej, kadar je potreboval ljudi, »govorite čisto neprisiljeno...«

»Sir,« je vzkliknil Rable, in oko se mu je zaiskrilo vesolja, »če prihajajo te besede Vašega Veličanstva od srca, potem vem že naprej, da je moj ubogi prijatelj otet...«

»Torej je Dolet vaš prijatelj?«

»Oh, kaj pa, sir,« je rekel učenjak s čudovito trdnostjo, »in še ponašam se s tem prijateljstvom, skoraj ne manj kakor z vašo kraljevsko naklonjenostjo...«

»Rekel sem torej, da je gospod De Lojola strašno vzmrzil Štefana Doleta. Odkod to sovraštvo? Glejte, njegov edini povod jet o, da je Štefan Dolet učenjak. Gospod De Lojola ljubi nevednost — pri drugih. Učenost senči njegovo lastno luč. Toda sir, ali je dopustno, da se kaznuje človek samo zato, ker ima preveč razuma? V tem slučaju naj se tudi Vaše Veličanstvo varuje Lojolevega srda!«

Kralj se je nasmehnil komplimentu, ki je bil pač nekaj vreden v ustih človeka Rablejeve sorte.

»Drugega očitka ni zoper Doleta,« je nadaljeval Rable. Kaj je storil? Pravijo, da so našli pri njem prepovedane knjige: biblijo prevedeno na francoski jezik... Toda sir, kolnem se vam, da Dolet ni tiskal teh knjig; kolnem se vam, da jih je nekdo podteknil iz gole zlobe iz sovraštva! Ah, sir,« je nadaljeval, osrčen po vidni dobrohotnosti kraljevega obličja, »Vaše Veličanstvo je prevelikodušno, da bi moglo dovoliti takšen zločin. Naj gre ta Lojola vršiti svojo mučiteljsko nalogo tja, odkoder je prišel! Španjolska je domovina temnih filozofij in krutih verstev. Naša dežela je dežela jasnosti in luči; mi ne ljubimo tako zavozlanih misli in tako brezvestnih spletakarjev. Nihče v vsej Franciji ne bo razumel in odobral nesreče, ki je zadela Štefana Doleta, in njena senca, sir, pada liki črn madež na zgodovino Vašega kraljevanja...«

Rable je bil res krasen v tem trenutku.

Odložil je bil krinko hudomušne veselosti, ki jo je nosil običajno. Vedel je, kako nevarno je govoriti s kraljem tako svobodno, toda njegova ljubezen do Štefana Doleta mu ni dala drugače.

»Pomirite se mojster, saj bova še premišljala o tem...«

»Sir, vidim, da so moje besede genile Vaše Veličanstvo. Vidim, da ste udarili Doleta proti nagibu svojega srca in da vas španjolski menih ne navdaja z nepremagljivo simpatijo.«

»Eh, bogme, resnica je!... In če ne bi bil tukaj kot papežev poslanec.«

Sport

ISSK MARIBOR : SK RAPID .

/sa srečanja med zgoraj navedenima nasprotnikoma so vzbujala med sportno javnostjo največje zanimanje in to povsem upravičeno. Nobene tekme se niso odigrale s tako poštenostjo kakor te. Če primerjamo rezultate tekem med obema navedenima kluboma v zadnjih dveh letih, opazimo z malimi izjemami večje goaldiference, da je bil izid tekme skoraj vedno do zadnjega momenta negotov. Prognozo o letošnjem srečanju je težko staviti, ker radi vremenskih prilik nismo imeli prilike videti moštvi na domačih tleh proti močnejšemu nasprotniku. Kakor ima ISSK Maribor v svoji napadalni vrsti glavno gonilno silo, tako razpolaga SK Rapid z odlično obrambo. Od krilskih vrst je odvisen izid tekme. Pričakujemo, da bo vodstvo tekme poverjeno osebi, ki bo znalo voditi tekmo v fair mejah, da bo pridobil nogometni sport s to tekmo odpadle pristaše ter nove simpatizerije te lepe sportne panoge.

MOLNP službeno.

Deligirajo se k tekam 29. t. m. službojučim odbornikom: dopoldne na igrišču ISSK Maribora g. Nerat, popoldne na igrišču SK Rapida gg. Fišer, Marušig in Jančič. Tajnik.

SPORT V NEDELJO.

Ob 10. na igrišču ISSK Maribora: nogometna prvenstvena tekma SK Železničar:SK Svoboda.

Ob 11. na igrišču SK Rapida: cross country tek na 7500 m za prvenstvo mesta Maribora.

Ob 14. na igrišču SK Rapida: nogometna prvenstvena tekma ISSK Maribor rezerva:SK Rapid rezerva.

Ob 15.30 na igrišču SK Rapida: nogometna prvenstvena tekma ISSK Maribor I:SK Rapid I.

Z. N. S. poverjeništvu Maribor, službeno.

V nedeljo, dne 29. t. m. se igra ob 10. prvenstvena tekma SK Železničar:SK Svoboda na igrišču v Ljudskem vrtu, sodnik g. Bergant. Popoldne ob 16. na igrišču SK Rapida prvenstvo ISSK Maribor:SK Rapid, sodnik iz Ljubljane; predtekma ob 14.30 rezerve gornjih klubov, sodnik g. Jančič. Poverjenik.

Visokoalpinski tečaj

za svoje najboljše člane priredi od 3. do 12. aprila Zimskosportni odsek SPD Maribor pod vodstvom znanega alpinista g. Herberta Drogenika. Pot bo peljala na Korošico, nato na Dedca, Ojstrico, Planjavo, na Grofičko pod Ojstrico in čez Škarje v Logarsko dolino. Vsled tega morajo imeti vsak udeleženec velike, 8 zobate dereze in dober cepin. Vrv preskrbi vodja tečaja. Ker so s tem tečajem zvezani precejšnji napori, je številu udeležencev omejeno.

Snežno poročilo s Pohorja.

javlja, da bo za velikonočne počitnice za vse smučarje še dovolj snega, ker pokriva grebene nad 100 cm debela plast snega. Na odprtih krajih je sneg zmraznjen — srenj —, v senčatih legah gozdovih pa je še dober in suh pršič. Temperatura je minus 7° C. Toliko snega na Pohorju v tako poznem času ne pomni niti najstarejši Pohorci. Zato pozivamo vse smučarje, da še enkrat namažejo svoje dilce in pohitijo na naše solnčno Pohorje! ZSO SPD.

Tennis-odsek ISSK Maribor

vabi celokupno članstvo, da se radi važnega razgovora glede otvoritve novih razširjenih prostorov zanesljivo udeleži članskega sestanka, ki se bo vršil v torek, dne 31. t. m. ob pol 19. uri v dvorani hotela »Pri zamorcu«. Vabljeni so tudi ostali prijatelji belega sporta kakor vsi zainteresirani za to plemenito sportno panogo.

Sokolstvo

Sokolski tabor.

Taborenje se v poslednjem času vedno bolj ukoreninja tudi pri nas; klic nazaj k prirodi je vedno močnejši. Poleg skavtske in gozdovniške organizacije, ki propagirata bivanje v prosti naravi, uvaža to zdravo panogo telesne

vzgoje tudi Sokolstvo. Načelstvo Mariborske sokolske župe je sklenilo, da priredi v letošnjih počitnicah v mesecu juliju enomesečno taborenje za naraščajoče in mlajše članstvo v gornji Savinjski, najbrže v romantični Logarski dolini. Da se bo tabor tudi praktično uporabil, se bo združil z vaditeljskim tečajem za one panoge, ki so izvedljive brez posebnega telovadnega orodja. Prepričani smo, da bodo sokolska društva pozdravila ta korak župnega načelstva in prijavila svoje naraščajoče in člane za ta tabor, ki bo prvi te vrste v Mariborski sokolski župi.

Anketa o stanju avtobusnega prometa v državi.

Minister trgovine je na ponovne priporočbe radi velikih bremen, ki jih morajo nositi avtobusna podjetja ter na inicijativo Zveze avtobusnih podjetij v Beogradu odredil, da se 27. t. m. vrši v Beogradu anketa, na kateri se naj preišče in ugotovi sedanje stanje avtobusnega prometa v naši državi, obenem pa se naj ugotovijo njegove potrebe in določijo mere za odstranitev obstoječih nedostatkov, da bi se mogel avtobusni promet v državi čimbolj razviti. Na anketi bodo sodelovali zastopniki zainteresiranih ministerstev, predstavniki gospodarskih organizacij ter zastopniki zveze avtobusnih podjetnikov kraljevine Jugoslavije.

Velikonočne NOGAVICE

najnovjših barv

flor	flor	svileni flor	umetna svila	pralna svila	bakrena svila
debelonitkaste trpežne	fine zanke lep sijaj	s kopčasto peto zelo trpežni	dobre kakovosti zelo ceneno	vezen ušivek pri znana kakovost	s kopčasto peto izredno trpežne
14.-	22.-	30.-	15.-	35.-	45.-

C. BÜDEFELDT
MARIBOR

Oddam stanovanje

z eno ali dvema sobama in kuhinjo s 1. aprilom. Primorska ulica 4, Maribor. 850

Služkinjo,

pridno in pošteno, staro 20 do 30 let, vajeno vseh hišnih del, sprejme boljša družina. Naslov v upravi Večernika. 861

Prodajalko,

zmožno slovenščine in nemščine z lepimi pisavo in dobro računarico sprejem. Pismene ponudbe pod »Zmožna« na upravo. 852

Dražba premičnin!

Dne 31. III. 1931 ob 8. zjutraj se vrši v Vetrinjski ulici št. 24 prodaja (sodna) raznih premičnin, pohištva, sodov, preprog itd. nakar se kupce opozarja. 868

Hitro popravilo ur,

ceneno in točno z 1—5letnim jamstvom pri trdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovjši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Brzopotplata, Tattenbachova ulica 14.

Moški podplat Din 25.—, moške pete Din 10.—, ženski podplat Din 19.—, ženske pete Din 5.—. 606

Popravila klobukov

se izvršijo hitro, lično in ceneno pri Ani Hobacher, Aleksandrova cesta 11.

Ali že veste,

da pere »Triumf« Pavel Nedog ovratnike tako lepo, da izgledajo kot novi?

Za velikonočne praznike

kupite banatsko pšenično moko, rozine, čokolado, riž, praženo kavo, rum, konjak in vsa druga živila po najnižjih dnevnih cenah v trgovini s specialnim in kolonijalnim blagom A. Lesjak, Maribor, s a m o Gosposka ul. 11.

Avto Fiat št. 509,

v krasnem stanju s 4 sedeži na prodaj. Vpogled garaža Völker. 829

Opremljeno,

mirno sobo oddam boljšemu gospodu. Krekova ulica 5, pritličje, levo. 826

Sobo

oddam. Tattenbachova ulica 20. I. nadstr., desno. 827

Opremljeno sobo,

čisto in zračno, strogo separirano oddam boljši osebi, Linhartova ulica 4, pritličje, desno. 863

Lepo sobo

s štedilnikom, prazno ali opremljeno takoj oddam. Meljska cesta 59, I. nad. 866

Vinotoč!

Pristen pekerčan. Anton Vrecel, Hra. stje. 825

Damske nogavice,

flor, v temnih modnih barvah, par od 8 Din naprej. Damske nogavice, svilen, v vseh modnih barvah par od 13 Din naprej. »Luna«, Maribor. 785

Flamenga
Crepe-satin
Crepe-de-chin
Crepe-georgette
Crepe-mongole
Crepe-suede
Crepe-faille
Crepe-marochin
Crepe-jeanette
Foular
Brokat

Angleški in češki kamgarni od Din 150.— naprej

Čisto volneni Trenchcoati od Din 1200.— naprej

Hubertus-plašči iz fine velblodje dlake, tudi v Trenchcoatfazoni

UGODNE CENE!

PLAČILNE OLAJŠAVE!

L. ORNIK - MARIBOR
KOROŠKA CESTA 9

Otroške nogavice,

črne, rjave, sive in bele par od 4.50 Din naprej. »Luna«, Maribor, Aleksandrova c. 19.

Veliko solnčno sobo

z dvema posteljami v bližini Glavnega trga oddam takoj ali s 1. aprilom. Židovska ulica 4. 819

Odol steklenice

kupuje galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ulica 26. 681

Stanovanje,

velika soba s štedilnikom v novi hiši oddam. Pobrežje, Zrakovska c. 32. 843

Otomana,

močna, moderna, jamčeno nova Din 550.—. Madrace tridelne, morska trava, od Din 250.—, kuhinjska kredenca belo pleskana Din 550.— in drugo pohištvo ceneno na prodaj. Vojašniški trg 1. 846

Lepo solnčno sobo

s souporabo kopalnice takoj oddam. Dr. Karl Vrstoškova ulica 4a, pritličje, desno. 848

Urarskoga vajenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj Jakob Mulavec, urar, Kralja Petra trg. 844

tajnost.

da pridete zopet do lepe, naravne barve las, je edino in samo v izbiri pravega preparata za barvanje, diagnozi in strokovni aplikaciji. naš sodelavec mareš jun. instruktor svetovne hiše l'oreal za jugoslavijo, se je pravkar vrnil iz pariza, radevolje in brezplačno vam da navodila v vseh vprašanih barvanja, maribor, gosposka ulica 27. barvne novosti od l'oreal paris svetle nianse, motne ali blesteče se, specialne preparate, ki omogočijo držeče trajne kodre. ton las daje slabim medlim lasem življenje in jim podeljuje sijaj enakovreden z nego las. trajna barva za očesne obrvi in trepalnice podeljuje očesu žareč izgled. bela hena za svetlikanje las. 854

Večji trgovski lokal

se da v najem. Pojasnila pri trdki A. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 842

Prodaja in popravila ur,

zlatnine in optičnih predmetov po solidnih cenah s pismeno garancijo pri Mulavcu, Kralja Petra trg. 845

Angležinja

daje angleški pouk, po lahki in hitro razumljivi metodi. Gosposka ulica 52 i, vrata 7. 747

Spalne sobe,

politirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48. 3106

Zelo dobro fransko vino,

lastni pridelek v zaprtih steklenicah, liter po Din 12 pri Frangešu, Gosposka ulica 11/I. 806

Moške nogavice

v vseh barvah par Din 4.50. »Luna«, Maribor, Aleksandrova c. 19. 786

Moške srajce

v raznih izdelavah od Din 29.— naprej. Kravate samoveznice, komad od Din 7.— naprej. »Luna«, Maribor, Aleksandrova c. 19. 784

Znižane cene!

Kuhinje od Din 1200.—, spalnice od Din 2500.— naprej. Tudi za stavbena dela se priporoča splošno mizarstvo. Primorska ulica 1. 849

Zahvaljujemo

se svojim odjemalcem za dosedanje zaupanje

Svoje **prostore smo povečali** in povsem moderno opremili z **nego nog** in

popravljalnico čevljev

da tako izpopolnimo postrežbo svojih odjemalcev in jim nudimo največje udobnosti. Tudi v nadalje se hočemo potruditi, da izboljšamo kvaliteto svojih izdelkov, cene pa ostanejo **vedno najnižje**

Dne 28. marca 1931 bomo

otvorili lastno prodajalno

in smo za svoje odjemalce pripravili razen **pomladanskih modelov** še **mnoga druga** presenečenja. — Vabimo svoje odjemalce in sploh vse občinstvo, da si ogleda našo prodajalno, ne da bi bil kdo primoran, da kaj kupi

Naš odjemalec — naš gospodar!

Bonta

Avtodelavnica Adamovič d. z o. z.

naznanja tužno vest, da je včeraj preminul njen
solastnik, gospod

Karel Robaus

Čast njegovemu spominu!

Maribor, dne 28. marca 1931.

867

American-Import Company

v Mariboru naznanja tužno vest, da je njen lastnik, gospod

Karel Robaus

včeraj po dolgi mukapolni bolezni preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo,
dne 29. marca ob 15. uri iz kapelice na mestnem pokopališču
v Pobrežju.

Čast njegovemu spominu!

Maribor, dne 28. marca 1931.

872

VELIKONOČNE RAZGLEDNICE

in velikonočna darila
kupujte samo v trgovini
LJUDSKE TISKARNE,
Slomškov trg št. 6

Javna zahvala

Povodom požara, ki je dne 19. t. m. uničil na Meljski cesti št. 76 mojo hišo, čutim dolžnost, izreči tem potom zavarovalnici »Vardar«, pri kateri sem imel zavarovano svojo hišo, javno toplo zahvalo za njeno izredno kulantnost in nepričakovano hitro izplačilo nastale škode.

Družba »Vardar« je drugi dan po požaru precenila škodo in mi isto že danes, pet dni po požaru, izplačala v popolnem obsegu.

S tem je zavod zopet dokazal svojo blagodejno naglico v likvidaciji škod, ki zadenejo nesrečne pogorelce.

Z ozirom na zgoraj navedene okolščine moram zavarovalnico »Vardar« vsakemu le najtopleje priporočati.

Maribor, dne 24. marca 1931.

FRANC MARKO, TRGOVEC
MARIBOR, MELJSKA CESTA 76

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“!

ZADRUGA PEKOV ZA MARIBOR IN OKOLICO

javlja tem potom tužno vest, da je njen dolgoletni velezaslužni član, gospod

Karel Robaus

bivši načelnik in načelnikov namestnik

v petek, dne 27. marca po dolgi mukopolni bolezni preminul.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 29. marca - ob 15. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Maribor, dne 28. marca 1931.

871

V nelzmerni bolesti javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da me je danes ob ¼4. uri zjutraj za vedno zapustil moj ljubljani soprog, gospod

Jakob Čakš

kapetan I. kl. v p.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Mariboru.

Sv. maša zadušnica se bo čitala v ponedeljek, dne 30. t. m. ob ¼9. uri v Frančiškanski cerkvi.

V Mariboru, dne 27. marca 1931.

851

Pina Čakš, soproga.

Opravična številka: E IX 5837/30

9

Dražbeni oklic.

Dne 11. maja 1931 dopoldne ob 11. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga a) Sv. Lovrenc na Poh. vl. št. 24

b) Sv. Lovrenc na Poh. vl. št. 81

c) Sv. Lovrenc na Poh. vl. št. 193

č) Sv. Lovrenc na Poh. vl. št. 41

Cenilna vrednost: a) Din 5637·30

b) Din 471138·75

c) Din 2526·—

č) Din 313748·02

Najmanjši ponudek: ad a) Din 4.438·—

ad b) Din 391.692·—

ad c) Din 1.684·—

ad č) Din 209.165·35

Vrednost pritikline: Din 116.400·—

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru odd. IX.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX.,
dne 7. marca 1931.

Mestna občina mariborska

javlja tužno vest, da je njen zaslužni občinski svetnik, gospod

Karl Robaus

trgovec, pekovski mojster in posestnik

dne 27. marca preminul.

Pogreb se bo vršil v nedeljo 29. marca 1931 ob 15. uri izpred kapele mestnega pokopališča v Pobrežju na mestno pokopališče.

Maribor, dne 28. marca 1931.

Časten mu bo spomin!

«IDEAL»

čisti kemično vso damsko in moško garderobo
je najboljša pralnica ovratnikov

Centrala: Frankopanova 9 Telefon 2480 Podružnica: Vetrinjska 7

ZAHVALA

Tem potom izrekam podpornemu društvu
Ljudska samopomoč v Mariboru najlepšo zahvalo
za takoj izplačano podporo po smrti moje matere
gospe Marije Senekovič ter priporočam to
prekoristno društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Sv. Ana v Slov. gor., 26. marca 1931.

859

Milan Senekovič.

Vinotoč Peki

priporoča prvovrstno vino domačega pridelka: novo Din 8.— do 12.—, staro 14.—.

Za obilen obisk se priporoča

837

Andrej JANŽEKOVICH.

20% popust do 4. aprila

na sledeče blago: likerji, konjak, pristna bosanska
slivovka, rum, pelinkovac, Malaga, Marsala, Samos,
Cora, bela vina, v originalnih steklenicah ali odprto
na zalogi.

Tu- in inozemski kanditi, čokolade, keksi.
Blago v dozah: ribe (sardine, sardelni obročki, tunje,
morski raki). Paštete, kavlar, kompoti, prikuha, pa-
radizniki itd.

Zaloga velikonočnih šunk, prekalenega mesa, prekafe-
hin klobas odlične kakovosti. Specijaliteta: domače in
turistovske salame (komad od 10 dkg naprej). Vse
vrste siru.

Sveže in žive ribe dnevno na zalogi. Moderni higije-
nični bazen. 750

L. UHLER, MARIBOR
delikatesna trgovina, Glavni trg 14.

Modne novosti

za dame in gospode ter
šiviljske potrebsčine v
modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

zastopniki se sprejmejo

Motvoz

(špago) in vrvarske izdelke
nudi najugodnejše galante-
rijska trgovina

Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska ul. 26

Opravična številka: E IX 212/31
9

Dražbeni oklic.

Dne 4. maja 1931 dopoldne ob 10. uri bo pri
podpisanem sodišču v sobi št. 27 dražba nepre-
mičin

Zemljiška knjiga: k. o. Studenci vl. št. 447

Cenilna vrednost: 78.680 Din

Vrednost pritikline: 39.340 Din

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, k je
nabit na uradni deski sodišča v Mariboru

**Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX.,
dne 3. 3. 1931.**

KARO ČEVLJI

so znamka za se
vremensko trpežni, elegantni, ceneni.

Koroška cesta 19.

Najlepše velikonočno darilo je radio-aparat

Ne zamudite izredne prilike, ki jo Vam nudimo za
praznike:

Stiri-elektronski aparat „REINARTZ“

z visokofrekvenčno elektronko z zaščitno mrežico — z akum.
36 ah — anodno baterijo 120 V — finim angl. zvočnikom
Amplin AC 27 in kompletnim ant. materialom za ceno
Din 3740.— na 12 mesečnih obrokov.

Trielektronski aparat Reinartz — z akum. 18 ah —
anodno bat. 90 V — angl. zvoč. Amplin AC 11 in antenskim
materialom za ceno Din 2040 na 10 mesečnih obrokov.

Enoelektronski aparat z elektronko z dvojno mrežico
— z baterijami — fino slušalko Kapsch in antenskim mate-
rijalom za ceno Din 703.50 na 10 mesečnih obrokov. 841

Radio-Ljubljana, podr. Maribor
Telefon 27-51 Aleksandrova cesta 44 Telefon 27-51

JUGOSLOVANSKA HRANILNICA IN POSOJIL-
NICA, reg. zadr. z omejeno zavezo v MARIBORU.

Vabilo

na

X. redni letni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo, dne 12. aprila 1931 ob 8. uri
v prostorih gostilne FOLLGRUBER Frankopano
v prostorih gostilne VOLLGRUBER, Frankopano-
va ulica 17.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1931.
4. Sprememba pravil.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Volitve načelstva in nadzorstva.
7. Slučajnosti.

V slučaju, da občni zbor ob napovedani uri
radi nezadostne udeležbe ne bi bil sklepčen, se bo
vršil v smislu § 35. združnih pravil, eno uro po-
zneje drugi občni zbor na istem mestu in z istim
dnevnim redom, ki bo sklepal neglede na število
navzočih združnikov. 840

59.-

Vrsta 2651—05

Prodajamo jih iz boksa in laka za isto ceno. Omogočite svoji deci, da se jim noge normalno razvijajo.

199.-

Vrsta 1245—63

Čevlji z zaponko, s polvisokim podpetnikom, iz rumenega semiša, z kožnim okrasom ali v raznih modnih barvah.

199.-

Vrsta 1805—15

Praktični dekoltirani čevlji, s polvisokim kožnim podpetnikom, izdelani iz finega boksa, rmenne ali svetle moderne barve, z okusno zaponko.

199.-

Vrsta 5605—27

K pomladanski obleki za izprehode pripada ta lepo dekoltiran čevlji. Okrašen s kačjo kožo z visokim podpetnikom, kaže pariško modo.

69.-

Vrsta 9175—03

Razen satenskih in atlasnih črnih, kakor tudi v raznih barvah, prinašamo za poletje izdelan čevlji iz belega rips-platna za lahko poletno obleko.

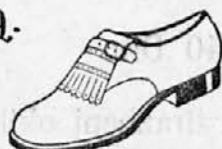
89.-

Vrsta 3762—22

Za dež in slabo vreme, podplat pozebljan in iz močne kravje kože. To so čevlji za živahne dečke.

129.-

Vrsta 3922—00

Sportni čevlji za dečke iz rumenega boksa z okrašenim jezikom. Čevlji je podkovan s klinčki iz medenine. Za šolo in izlete.

praznik pomladi, veselja in ljubezni, je samo enkrat v letu. Dočakajte jo v naših krasnih čevljih. Pripravili smo nove modele, nove barve in nov kroj, nove podpetnike in novo obliko -- vse te novosti Vas bodo presenetile. Pridite v delavnico, preizkusite in prepričajte se.

ATA

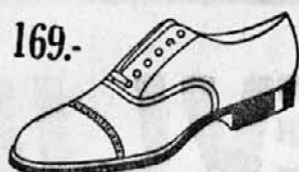
199.-

Vrsta 9675—38

Kako Vam ugajajo ti krasni čevlji? Okrasili smo jih okusno s kombinacijami raznih barv. Pridite, da Vam jih pokažemo.

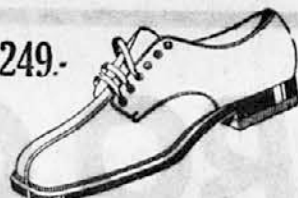
169.-

Vrsta 1937—22

Vsi, ki ste izpostavljeni naporem, potrebujete za spomlad lažje čevlje, evo jih s trpežnimi gumijastimi podplati za neverjetno nizko ceno.

249.-

Vrsta 6627—08

Eleganten udoben čevlji za boljše gospode. Sportniki na terenu in tribunah ne morejo biti brez čevljev te oblike.

249.-

Vrsta 6637—11

Kdor nosi obleko iz angleške tkanine, ne more biti brez te oblike sportnega čevlja, izdelanega iz najboljšega boksa in okrašenega z okusnimi luknjicami.

169.-

Vrsta 3867—22

Moški čevlji iz prvovrstnega boksa za napore, s kovanimi podplati. Trpežni in udobni, ne žulijo ne noge ne žepa.

249.-

Vrsta 9677—22

Priljubljeni čevlji naših stalnih strank. Izdelani so iz najfinejšega boksa, z lahki kožnatimi podplati in gumijastim podpetnikom.

Vaš nakup
za
Veliko noč
v veliki izbiri
dobite pri

Z. Anderle
MARIBOR

Za Veliko noč!

Edina jugoslovenska tvornica gramofonov in plošč

EDISON BELL PENKALA

Gramofoni od Din 740.—

Plošče od Din 26.—

Na mesečno odplačilo po Din 100.—

Zahtevajte naše brezplačne kataloge in cenike!

Zastopstvo:

Jos. Martinz, galanterija, Maribor

Ko Zlatica že v šolo je hodna, sevé najboljša le učenka bila — oblečena je snažno in dostojno in vedno — glejte — se smehila spokojno.

Nekoč jo sam gosnôd učitelj vprašal: kako da s snago šolo vso prekaša. Odvrne Zlatica: »Ohi, enostavno — saj mi Zlatorog je kal nripravno.«

Oj Zlatica — glas gre okrog: nad vse le terpentinsko miho Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog